

URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO
Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej

INDEKS ZAGROŻENIA UBÓSTWEM W WOJEWÓDZTWIE ŚWIĘTOKRZYSKIM ZA 2021 ROK

Kielce 2022

Spis treści

Wstęp.....	3
1. Ubóstwo w województwie świętokrzyskim na tle innych regionów	4
1.1. Ubóstwo w Polsce	6
1.2. Regionalne zróżnicowanie zasięgu ubóstwa	12
2. Wewnątrzregionalne zróżnicowanie zagrożenia ubóstwem w województwie świętokrzyskim	16
2.1. Metodologia.....	16
2.2. Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej.....	18
2.2.1. Powiat buski	20
2.2.2. Powiat jędrzejowski	20
2.2.3. Powiat kazimierski	21
2.2.4. Powiat kielecki	21
2.2.5. Powiat konecki	22
2.2.6. Miasto Kielce	22
2.2.7. Powiat opatowski	22
2.2.8. Powiat ostrowiecki	23
2.2.9. Powiat pińczowski.....	23
2.2.10. Powiat sandomierski	24
2.2.11. Powiat skarżyski.....	24
2.2.12. Powiat starachowicki.....	24
2.2.13. Powiat staszowski	25
2.2.14. Powiat włoszczowski	25
2.3. Wskaźnik długotrwale korzystających z pomocy społecznej.....	26
2.4. Wskaźnik długotrwale bezrobotnych	31
2.5. Stopa bezrobocia.....	33
2.6. Rodziny wielodzietne korzystające z pomocy społecznej.....	36
2.7. Rodziny niepełne korzystające z pomocy społecznej.....	38
2.8. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto.....	40
2.9. Dochody budżetów gmin w przeliczeniu na jednego mieszkańca	43
3. Indeks zagrożenia ubóstwem	46
4. Podsumowanie i wnioski	49
Spis map, tabel i wykresów	52
Aneks.....	54

Wstęp

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego corocznie dokonuje wewnątrzregionalnej analizy zasięgu ubóstwa w woj. świętokrzyskim, realizując tym samym ustawowe zadanie samorządu województwa, wynikające z ustawy o pomocy społecznej tj. rozpoznawanie przyczyn ubóstwa, diagnozowanie oraz monitorowanie wybranych problemów społecznych w województwie.

W celu określenia wewnątrzregionalnego zróżnicowania skali ubóstwa w regionie za 2021 r., opracowany został Indeks, w skład którego weszło 8 zmiennych:

- 1) wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej (korzystający ze świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej na 1000 mieszkańców),
- 2) wskaźnik długotrwale korzystających z pomocy społecznej,
- 3) udział osób długotrwale bezrobotnych w łącznej liczbie bezrobotnych,
- 4) stopa bezrobocia,
- 5) udział rodzin wielodzietnych korzystających z pomocy społecznej w łącznej liczbie rodzin objętych pomocą społeczną,
- 6) udział rodzin niepełnych korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie rodzin objętych pomocą społeczną,
- 7) przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto,
- 8) dochody budżetów gmin w przeliczeniu na 1 mieszkańca.

Diagnoza ubóstwa w regionie wpisuje się w realizację zadań wynikających z „Krajowego Programu Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021–2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030” oraz Strategii Polityki Społecznej Województwa Świętokrzyskiego na lata 2021-2030.

1. Ubóstwo w województwie świętokrzyskim na tle innych regionów

Granice ubóstwa i ich definicje

Ubóstwo definiuje się jako stan niedostatku wynikający z niewystarczających dochodów. Definicje różnią się zależnie od tego, jaki dochód przyjmowany jest za granicę ubóstwa. O biedzie w sensie absolutnym mówimy w przypadku kiedy uzyskiwane dochody umożliwiają tylko zaspokojenie niezbędnych potrzeb biologicznych, pozwalających tylko na utrzymanie przy życiu. Istnieje także ustawowa granica ubóstwa, ustalona przez wysokość dochodu upoważniającego osoby i rodziny do ubiegania się o pomoc społeczną. Ubóstwo może być pojmowane w sposób względny, w takim przypadku linią ubóstwa jest dochód relatywizowany do standardu materialnego danego społeczeństwa.

Ubóstwo skrajne (absolutne)

„Odsetek osób w gospodarstwach domowych, w których poziom wydatków był niższy niż granica ubóstwa skrajnego (minimum egzystencji) wyznacza poziom zaspokojenia potrzeb, poniżej którego następuje biologiczne zagrożenie życia oraz rozwoju psychofizycznego człowieka. Punktem wyjścia ustalenia granic ubóstwa skrajnego jest poziom minimum egzystencji, obliczony przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych. Wskaźnik jest obliczany na podstawie badania budżetów gospodarstw domowych”¹.

„W Polsce w 2021 r., podobnie jak w innych krajach, obserwowano nadal dużą liczbę zakażonych wirusem SARS-CoV-2. Prezentowane wartości minimum egzystencji oszacowano przy założeniu zaspokajania potrzeb bez uwzględnienia okoliczności, jakie niesie ze sobą pandemia. Warunki te przyniosły zmiany w konsumpcji ubogich gospodarstw domowych, jednak dane reprezentatywne na ten temat nie są jeszcze znane”².

Na podstawie danych średniorocznych udostępnionych przez GUS w gospodarstwie jednoosobowym w 2021 r., dla osoby w wieku produkcyjnym minimum egzystencji oszacowano na poziomie 671 zł. W gospodarstwie trzyosobowym z jednym dzieckiem minimum egzystencji na rodzinę oszacowano na kwotę 1 663 zł (rodzina z dzieckiem młodszym w wieku 4–6 lat) oraz na kwotę 1 815 zł (gospodarstwo z dzieckiem starszym w wieku 13–15 lat). W przypadku rodziny czteroosobowej z dzieckiem młodszym i starszym koszt minimum egzystencji wyniósł 2 330 zł na rodzinę. Natomiast w gospodarstwie

---

¹ Słownik stat.gov.pl.

² Dotyczy danych na podstawie dużej próby badawczej w ciągu całego roku, za taką uznaje się np. badanie budżetów gospodarstw domowych.

składającym się z pięciu osób (rodziców z trojgiem dzieci) minimum egzystencji w 2021 r. na rodzinę wyniosło 2 995 zł. Koszyk minimum egzystencji w 2021 roku dla osoby żyjącej w gospodarstwie emeryckim jednoosobowym wyniósł 638 zł, a koszt dla gospodarstwa emeryckiego dwuosobowego to 1 084 zł (542 zł na osobę)³.

Ubóstwo ustawowe

„Odsetek osób w gospodarstwach domowych, w których poziom wydatków był niższy niż tzw. ustawowa granica ubóstwa, tj. kwota, która zgodnie z obowiązującą ustawą o pomocy społecznej, uprawnia do ubiegania się o przyznanie świadczenia pieniężnego z systemu pomocy społecznej”⁴.

Dla osoby samotnie gospodarującej próg ubóstwa ustawowego począwszy od października 2018 r. wynosi 701 zł. Dla osoby w gospodarstwie wieloosobowym próg wynosi 528 zł. W związku z powyższym dla gospodarstwa czteroosobowego próg ubóstwa regulowany ustawowo wynosi 2 112 zł na rodzinę⁵. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej progi te aktualizowane są co 3 lata⁶. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2021 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej zmieniło próg ubóstwa ustawowego, który będzie uwzględniony w przyszłorocznych analizach GUS.

Ubóstwo relatywne

„Definiowane jest jako odsetek osób w gospodarstwach domowych, w których poziom wydatków był niższy niż granica ubóstwa relatywnego przyjęta na poziomie 50% średnich miesięcznych wydatków ustalonych na poziomie wszystkich gospodarstw domowych”⁷.

Jako granicę ubóstwa relatywnego, przyjmuje się poziom wydatków gospodarstwa domowego niższy od połowy średnich wydatków w kraju. Dla gospodarstwa jednoosobowego granica ubóstwa relatywnego wynosiła: w 2020 r. 799 zł, a w 2021 r. wzrosła i wyniosła 909 zł. W przypadku gospodarstwa czteroosobowego (2 osoby dorosłe + 2 dzieci do lat 14) granica ta w 2020 r. wynosiła 2 157 zł na rodzinę, natomiast w 2021 r. granica ubóstwa relatywnego była wyższa i wynosiła 2 454 zł na rodzinę.

---

³ „Informacja o poziomie i strukturze minimum egzystencji w 2021 r.” Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, wartości granic minimum egzystencji zostały zaokrąglone do pełnych złotych.

⁴ Słownik stat.gov.pl.

⁵ Zasięg ubóstwa ekonomicznego w Polsce w 2021 r. (na podstawie wyników badania budżetów gospodarstw domowych). Źródło danych GUS.

⁶ dla osoby samotnie gospodarującej próg ubóstwa wynosił: od października 2015 r. do września 2018 r. 634 zł, a od października 2018 r. 701 zł. Dla osoby w gospodarstwie wieloosobowym próg ubóstwa wynosił: od października 2015 r. do września 2018 r. 514 zł, a od października 2018 r. 528 zł.

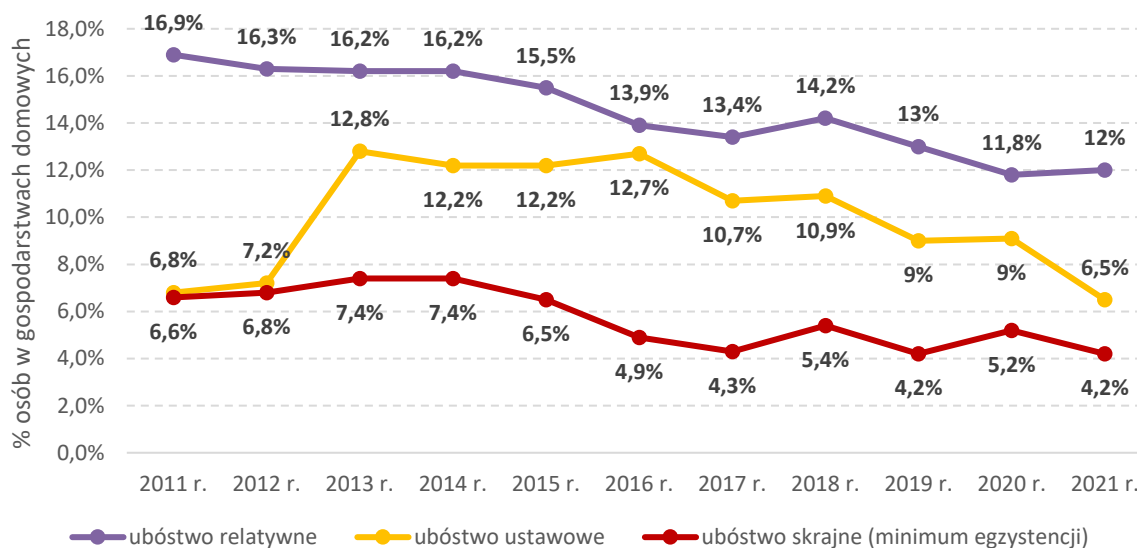
⁷ Słownik stat.gov.pl.

1.1. Ubóstwo w Polsce

Główny Urząd Statystyczny corocznie oblicza i publikuje wskaźniki dotyczące zasięgu ubóstwa ekonomicznego w Polsce, opierając się na wynikach badań budżetów gospodarstw domowych. Prezentowane wskaźniki są danymi średniorocznymi. W obliczeniach uwzględnione zostały trzy różne progi (granice) ubóstwa: skrajnego, relatywnego oraz ustawowego.

Zasięg ubóstwa według przyjętych granic

W latach 2014-2021 w przypadku wszystkich trzech branych pod uwagę wskaźników ubóstwa, wartość stóp ubóstwa w 2021 r. była znacznie niższa niż w 2014 r. Należy jednak zwrócić uwagę, iż w zależności od granicy ubóstwa przebieg zmian był nieco inny.

Wykres 1 Zasięg ubóstwa w Polsce w latach 2011-2021 według przyjętych w danym roku trzech granic ubóstwa (w % osób w gospodarstwach domowych).

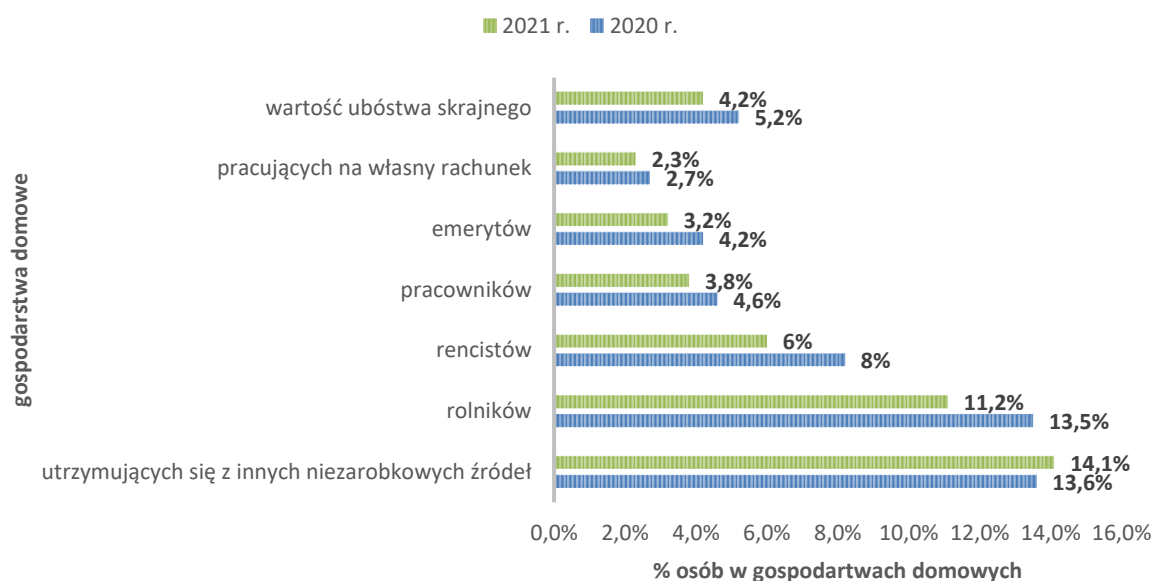
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Zastosowanie relatywnej granicy ubóstwa na poziomie 50% kwoty, którą średnio w miesiącu wydają gospodarstwa domowe w Polsce umożliwia wyodrębnienie tych gospodarstw i osób, których poziom konsumpcji znacząco odbiega od poziomu przeciętnego. Według tego kryterium w 2021 r. stopa ubóstwa relatywnego wyniosła 12%, a więc podobnie jak w 2020 r. (11,8%).

Poziom ustawowej granicy ubóstwa odpowiada wartościom progów dochodowych, które zgodnie z obowiązującymi przepisami uprawniają do ubiegania się o świadczenie pieniężne z pomocy społecznej. W 2021 r. zasięg ubóstwa ustawowego wyniósł 6,5% i był o prawie 3 p. proc. mniejszy niż w 2020 r. (9%).

W 2021 r. stopa ubóstwa skrajnego (minimum egzystencji wyznacza bardzo niski poziom zaspokojenia potrzeb) wyniosła 4,2%, to jest o 1 p. proc. mniej niż w 2020 r.

Zasięg ubóstwa skrajnego wg grup społeczno-ekonomicznych

Wykres 2 Zasięg ubóstwa skrajnego w 2021 r. i 2020 r. wg grup społeczno-ekonomicznych w kraju.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Zasięg ubóstwa skrajnego wyraźnie różni się w zależności od grupy społeczno-ekonomicznej określonej na podstawie przeważającego źródła utrzymania gospodarstwa domowego. W 2021 r. szczególnie narażone na ubóstwo skrajne były gospodarstwa domowe rolników (11,2%) oraz gospodarstwa utrzymujące się głównie z tzw. niezarobkowych źródeł (14,1% osób z tych gospodarstw). Wyższy od przeciętnego poziom ubóstwa skrajnego wystąpił także w gospodarstwach domowych rencistów (ok. 6%).

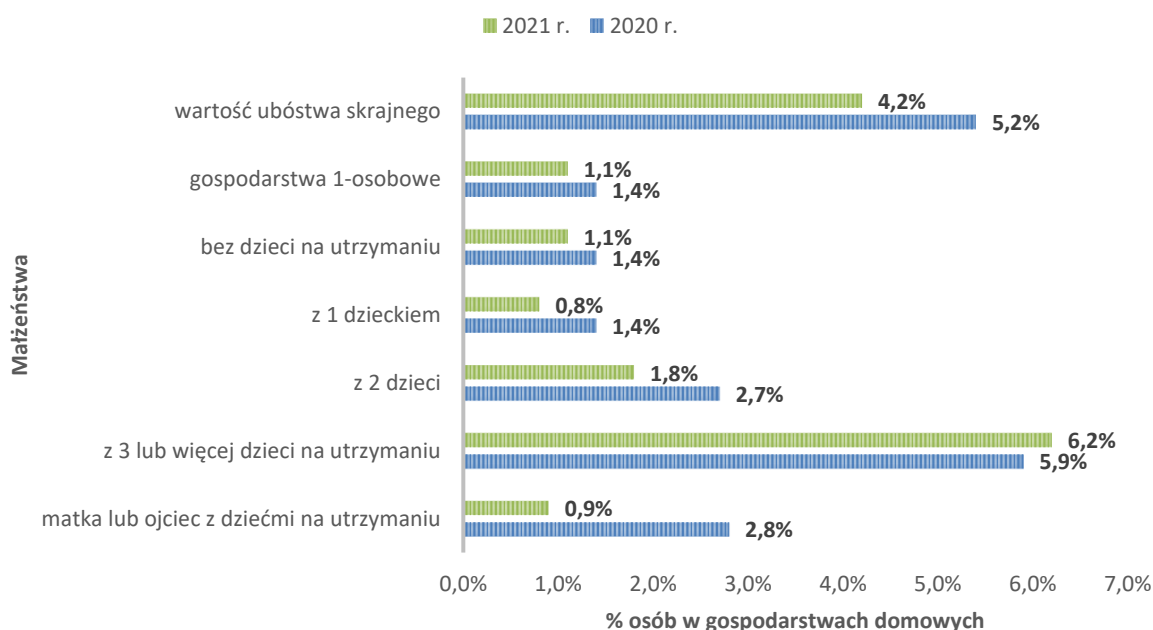
W 2021 r. niższe wartości stopy ubóstwa skrajnego od średniej wartości ubóstwa skrajnego (4,2%) ze względu na główne źródło utrzymania odnotowano wśród gospodarstw domowych utrzymujących się z pracy na własny rachunek (ok. 2,3%).

Tabela 1 Zasięg ubóstwa skrajnego w kraju wg grup społeczno-ekonomicznych gospodarstw domowych.

grupy społeczno-ekonomiczne gospodarstw domowych	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.
pracujący na własny rachunek	2,6%	3,4%	2,4%	2,7%	2,3%
emeryci	4,4%	4,6%	3,5%	4,2%	3,2%
pracownicy	3,3%	4,7%	3,6%	4,6%	3,8%
renciści	7,3%	8,4%	6,3%	8,2%	6%
rolnicy	9,7%	11%	9,8%	13,5%	11,2%
utrzymujący się z innych niezarobkowych źródeł	10,4%	14,1%	10,9%	13,6%	14,1%
wartość ubóstwa skrajnego	4,3%	5,4%	4,2%	5,2%	4,2%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Zasięg ubóstwa skrajnego wg typów gospodarstw domowych

Wykres 3 Zasięg ubóstwa skrajnego w 2021 r. i 2020 r. wg typów gospodarstw domowych.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wyższy od przeciętnego poziomu ubóstwa skrajnego w 2021 r. (4,2%) wystąpił wśród małżeństw z 3 lub więcej dziećmi. Odsetek osób ubogich w tego typu gospodarstwach domowych wyniósł 6,2% i był wyższy o 0,3 p. proc. w stosunku do 2020 r. (5,9%).

Poniżej granicy ubóstwa skrajnego odnotowano gospodarstwa z 2 dziećmi na utrzymaniu (1,8%). Następnie małżeństwa bez dzieci na utrzymaniu lub gospodarstwa 1-osobowe (w obu przypadkach zasięg ubóstwa skrajnego wyniósł 1,1% i odnotowano blisko 0,2 p. proc spadek zasięgu ubóstwa w tych grupach w odniesieniu do 2020 r.).

Najmniejszym zasięgiem ubóstwa skrajnego dotknięte zostały gospodarstwa domowe z matką lub ojcem z dziećmi na utrzymaniu (0,9%) oraz małżeństwa z 1 dzieckiem na utrzymaniu (0,8% osób ubogich)⁸.

⁸ Dziecko na utrzymaniu to osoba w wieku 0-14 lat będąca w składzie gospodarstwa domowego lub osoba w wieku 15-25 lat, o ile nie posiada własnego źródła utrzymania i nie pozostaje w związku małżeńskim lub związku nieformalnym. W grupie małżeństw uwzględnione zostały także związki nieformalne.

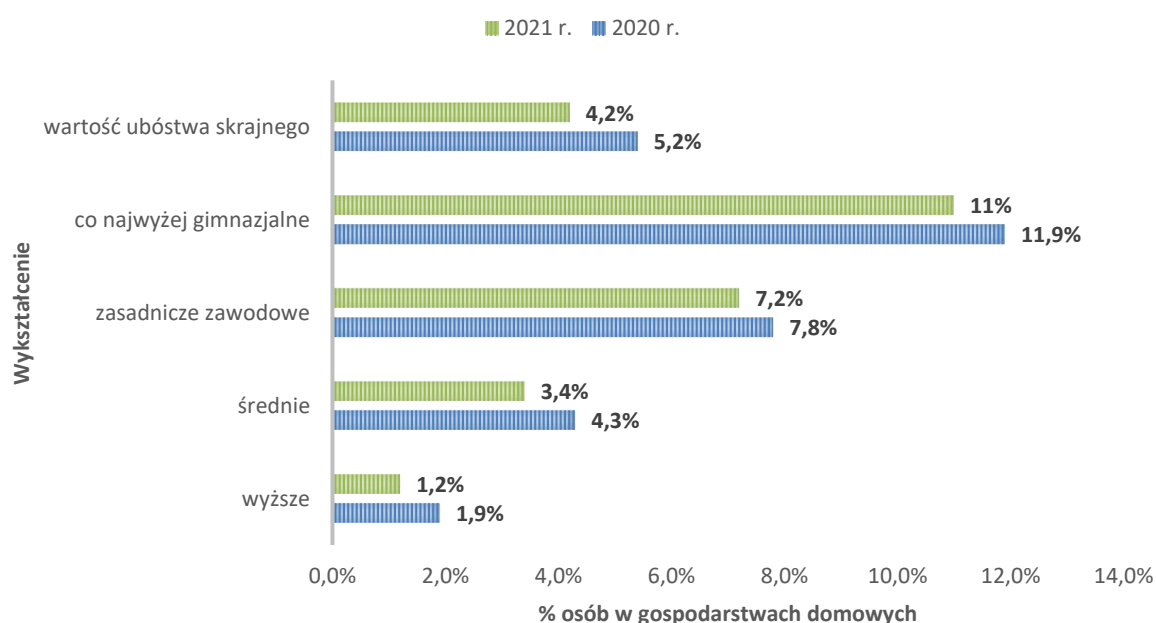

Tabela 2 Zasięg ubóstwa skrajnego według typów gospodarstw domowych w latach 2017-2021.

typ gospodarstw domowych	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.
1 osobowe	2,1%	1,9%	1,3%	1,4%	1,1%
małżeństwa:					
bez dzieci na utrzymaniu	1,7%	1,8%	1,1%	1,4%	1,1%
z 1 dzieckiem	1,3%	1,9%	1%	1,4%	0,8%
z 2 dzieci	2,2%	2,5%	1,9%	2,7%	1,8%
z 3 i więcej dzieci na utrzymaniu	6,4%	7%	5%	5,9%	6,2%
matka lub ojciec z dziećmi na utrzymaniu	2,5%	2,9%	1,9%	2,8%	0,9%
wartość ubóstwa skrajnego	4,3%	5,4%	4,2%	5,2%	4,2%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Zasięg ubóstwa skrajnego wg wykształcenia głowy gospodarstwa domowego

Wykres 4 Zasięg ubóstwa skrajnego w 2021 r. i 2020 r. wg wykształcenia głowy gospodarstwa domowego.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Ubóstwem skrajnym dotknięte były przede wszystkim gospodarstwa domowe osób mających niski poziom wykształcenia. Stopa ubóstwa wśród gospodarstw, których głowa posiadała wykształcenie co najwyżej gimnazjalne była ponad dwukrotnie wyższa niż przeciętna wartość ubóstwa skrajnego (4,2%) i wyniosła ok. 11%⁹. Wyższy od przeciętnej był również odsetek ubogich skrajnie odnotowany w przypadku gospodarstw osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym (ok. 7,2% osób).

⁹ Głowa gospodarstwa domowego (określana w badaniu budżetów gospodarstw domowych jako osoba odniesienia) to osoba, która ukończyła 16 lat i osiąga stały w dłuższym okresie czasu, najwyższy dochód spośród wszystkich członków gospodarstwa domowego.

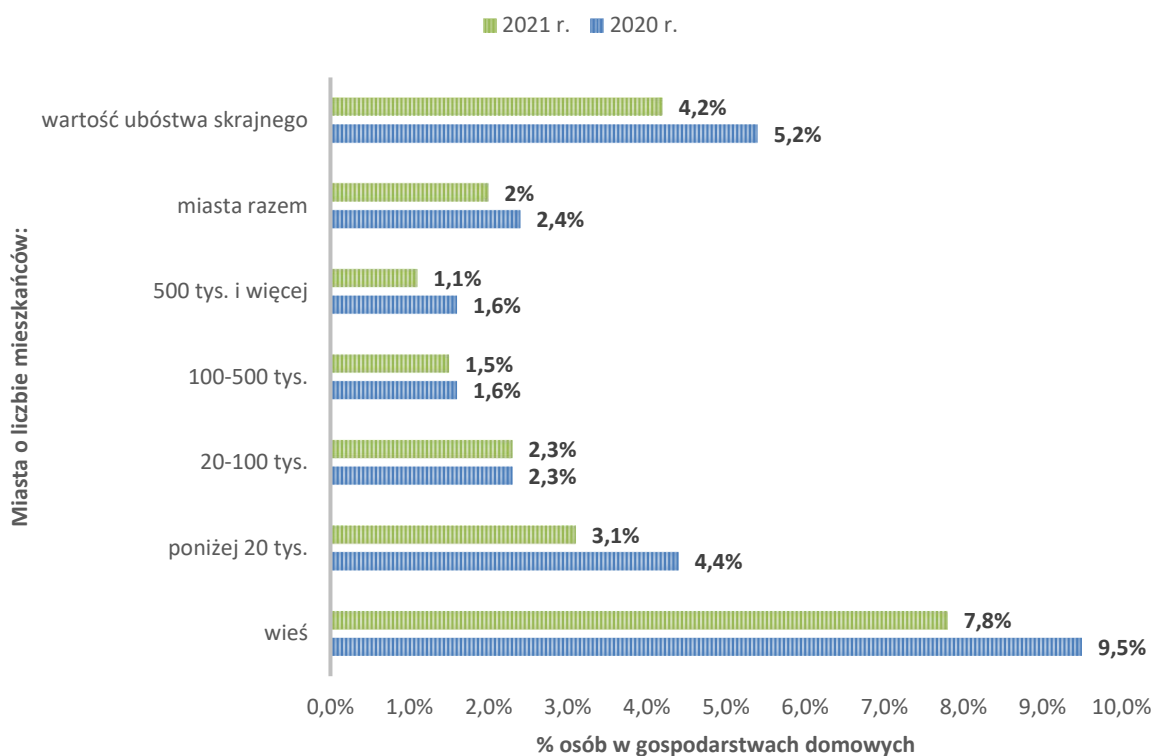
W najmniejszym stopniu ubóstwem skrajnym zagrożone były gospodarstwa, w których głowa gospodarstwa domowego posiada wykształcenie wyższe (1,2% osób ubogich), następnie osoby z wykształceniem średnim (3,4% osób ubogich).

Tabela 3 Zasięg ubóstwa skrajnego według typów gospodarstw domowych w latach 2017-2021.

grupy gospodarstw domowych wg poziomu wykształcenia	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.
co najwyżej gimnazjalne	10%	11,9%	10,1%	11,9%	11%
zasadnicze zawodowe	6,6%	8,4%	6,4%	7,8%	7,2%
średnie	2,8%	3,7%	2,9%	4,3%	3,4%
wyższe	0,8%	1,3%	1,1%	1,9%	1,2%
wartość ubóstwa skrajnego	4,3%	5,4%	4,2%	5,2%	4,2%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Zasięg ubóstwa skrajnego wg miejsca zamieszkania

Wykres 5 Zasięg ubóstwa skrajnego w 2021 r. i 2020 r. wg miejsca zamieszkania.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wydatkami niższymi od granicy ubóstwa skrajnego częściej od mieszkańców miast odznaczali się mieszkańcy wsi, gdzie stopa ubóstwa skrajnego w 2021 r. osiągnęła poziom 7,8%, mniejszy o 1,7 p. proc. w odniesieniu do 2020 r. (9,5%). Dla porównania ubóstwem skrajnym w miastach (wg. przyjętych kryteriów) dotkniętych było średnio 2% mieszkańców (w zależności od wielkości miast stopa ubóstwa wynosiła od ok. 1,1% do ok. 3,1%).

Tabela 4 Zasięg ubóstwa skrajnego według typów gospodarstw domowych w latach 2017-2021.

grupy gospodarstw domowych wg miejscowości zamieszkania	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.
wieś	7,3%	9,4%	7,5%	9,5%	7,8%
poniżej 20 tys.	4,1%	5,1%	2,8%	4,4%	3,1%
20-100 tys.	2,8%	3,1%	2,5%	2,3%	2,3%
100-500 tys.	1,5%	2%	1,8%	1,6%	1,5%
500 tys. i więcej	1,5%	0,9%	1%	1,6%	1,1%
miasta razem	2,4%	2,8%	2,1%	2,4%	2%
wartość ubóstwa skrajnego	4,3%	5,4%	4,2%	5,2%	4,2%

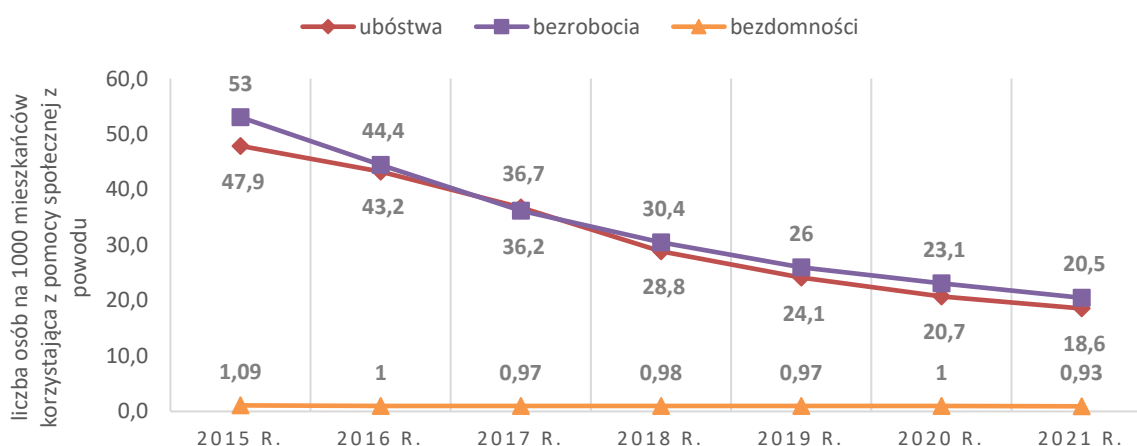
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

1.2. Regionalne zróżnicowanie zasięgu ubóstwa

Główny Urząd Statystyczny zrezygnował z udostępniania danych dotyczących zasięgu ubóstwa na poziomie województw za 2020 r. i 2021 r. W uzasadnieniu GUS wyjaśnia, iż wskaźniki zasięgu ubóstwa ekonomicznego obliczane są w oparciu o wyniki reprezentacyjnego ankietowego badania budżetów gospodarstw domowych. Rok 2020 i 2021 upłynął pod znakiem pandemii Covid-19. Zrodziła ona określone trudności na każdym z etapów realizacji badania. Błędy losowe oraz te o nielosowym charakterze wpłynęły w sposób znaczący na jakość danych. Znajduje to odzwierciedlenie na ogół w jeszcze niższej w porównaniu z latami ubiegłymi precyzji wskaźników obrazujących poziom ubóstwa w podziale na województwa lub ich części (NUTS-2)¹⁰.

W związku z występującym brakiem danych GUS dot. zasięgu ubóstwa w poszczególnych regionach, dokonano obliczeń na podstawie rocznych, resortowych sprawozdań Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej. Opracowano i porównano trzy wskaźniki, które silnie korelują z występowaniem zjawiska ubóstwa, tj. liczby osób na 1000 mieszkańców korzystających z pomocy społecznej z powodów:

- ubóstwa,
- bezrobocia,
- bezdomności.

Wykres 6 Zasięg ubóstwa w woj. świętokrzyskim wg powodów przyznania pomocy społecznej i wsparcia na 1000 mieszkańców w latach 2015–2021.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MRPiPS-03-R.

Na przestrzeni ostatnich pięciu lat znacząco zmniejszyły się wskaźniki liczby osób, które otrzymały pomoc i wsparcie z powodu ubóstwa i bezrobocia. W 2015 r. z powodu bezrobocia

¹⁰ Pismo GUS, Departament Edukacji i Komunikacji, Znak sprawy GUS-DK02.601.4187.2021 z dnia 11.10.2021 r.

pomocą objęte zostały 53 osoby na 1000 mieszkańców, a w 2021 r. było to już 20 osób korzystających na 1000 (o 33 osób mniej).

Podobna sytuacja miała miejsce w przypadku korzystających ze wsparcia pomocy społecznej z powodu ubóstwa. Na 1000 mieszkańców woj. świętokrzyskiego w 2015 r. z powodu ubóstwa pomocą objętych zostało blisko 48 osób, natomiast w 2021 r. wsparciem w tym zakresie zostało objętych już tylko nieco ponad 18 osób na 1000 mieszkańców (o 30 osób mniej).

W przypadku wskaźnika korzystających z pomocy społecznej z powodu bezdomności, obserwujemy, iż na przestrzeni ostatnich pięciu lat utrzymuje się on na stałym poziomie 0,93, ulegając w poszczególnych latach niewielkim odchyleniom.

Tabela 5 Liczba osób korzystająca z pomocy społecznej z powodu: ubóstwa, bezrobocia i bezdomności w woj. świętokrzyskim w latach 2015-2021.

Korzystający z powodu:	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.
ubóstwa	60 175	54 180	45 839	35 804	29 759	25 402	22 508
bezrobocia	66 667	55 689	45 174	37 804	32 076	28 299	24 839
bezdomności	1 373	1 247	1 210	1 220	1 200	1 226	1 122

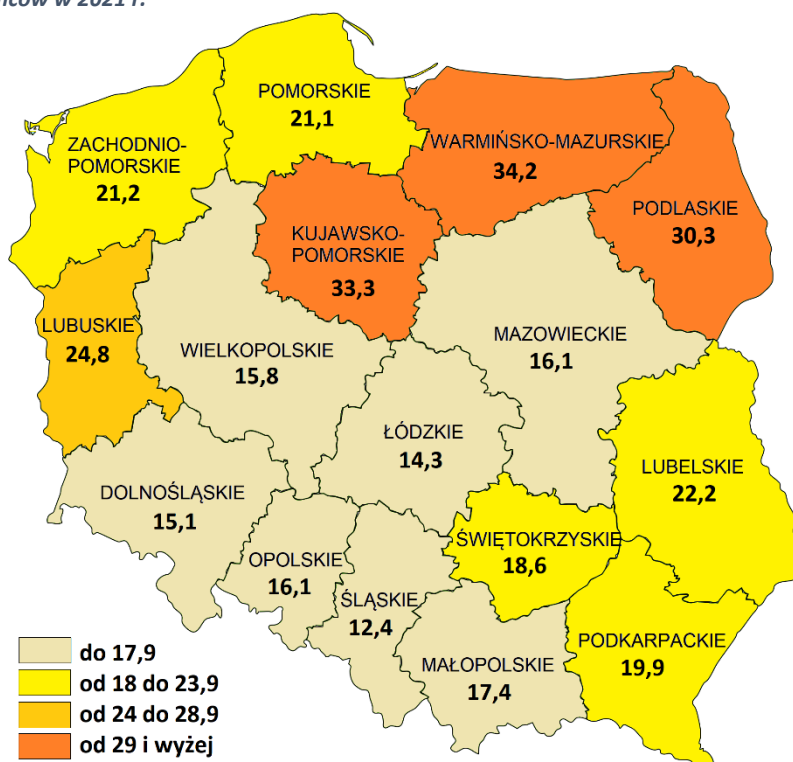
Źródło: Opracowanie na podstawie danych MRPiPS-03-R.

Wartość wskaźnika korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa w woj. świętokrzyskim w 2021 r. wyniosła 18,6. Świętokrzyskie jest zaliczane do województw, w których ten wskaźnik jest niższy od średniej krajowej (19). Najwyższy wskaźnik odnotowano w: woj. warmińsko-mazurskim (34,2), woj. kujawsko-pomorskim (33,3) i woj. podlaskim (30,3).

W przypadku korzystania mieszkańców z pomocy społecznej z powodu bezrobocia woj. świętokrzyskie ze wskaźnikiem 20,5 jest wśród pięciu województw o najwyższym natężeniu tego zjawiska. Wyższe wartości odnotowano w: woj. podlaskim (22,1), woj. podkarpackim (22,5), woj. kujawsko-pomorskim (29,8), woj. warmińsko-mazurskim (35,4).

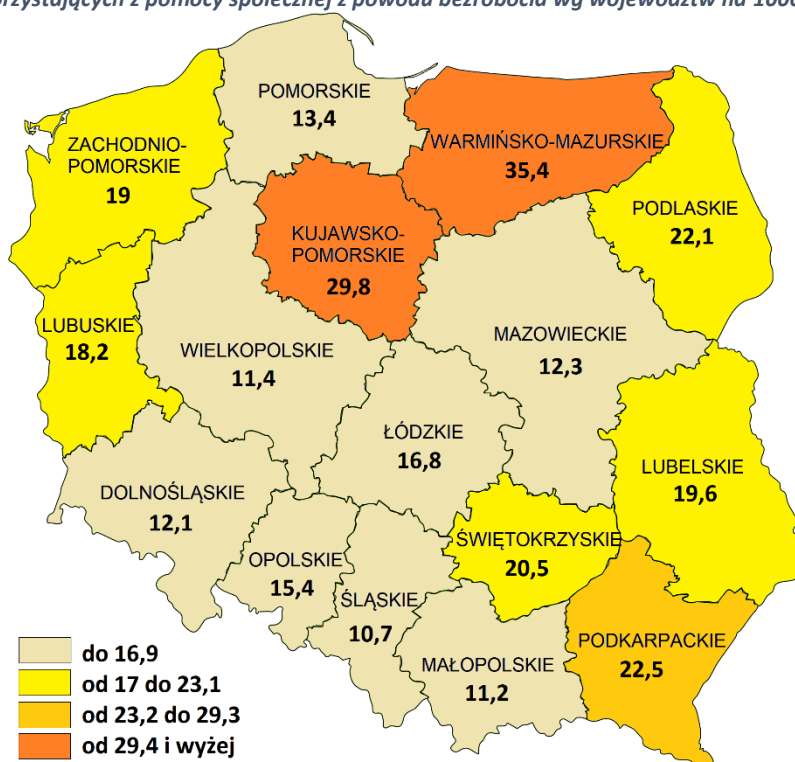
Wartość wskaźnika osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezdomności na 1000 mieszkańców dla woj. świętokrzyskiego wynosi 0,93 i jest poniżej średniej krajowej (1,02). Niższe wartości wskaźnika odnotowano w pięciu regionach: woj. małopolskim (0,75), woj. łódzkim (0,69), woj. podlaskim (0,65), woj. lubelskim (0,54), woj. podkarpackim (0,49).

Mapa 1 Wskaźnik liczby osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa wg województw na 1000 mieszkańców w 2021 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

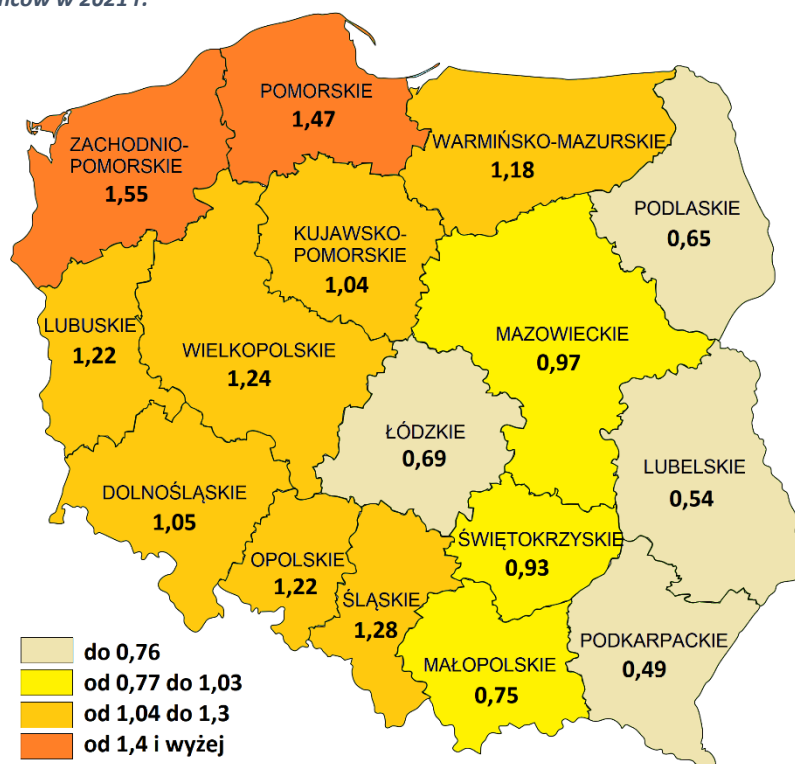
Mapa 2 Wskaźnik liczby osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia wg województw na 1000 mieszkańców w 2021 r.

mieszkańców w 2021 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Mapa 3 Wskaźnik liczby osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezdomności wg województw na 1000 mieszkańców w 2021 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

2. Wewnątrzregionalne różnicowanie zagrożenia ubóstwem w województwie świętokrzyskim

2.1. Metodologia

Analiza wewnątrzregionalnego różnicowania zagrożenia ubóstwem w woj. świętokrzyskim opracowana corocznie przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej zdefiniowana została w oparciu o szereg wskaźników dla zmiennych o charakterze społeczno-ekonomicznym. Na bazie wskaźników opracowany został Indeks zagrożenia ubóstwem. Indeks jest bardzo efektywnym narzędziem analizy danych, podczas gdy analiza pojedynczej informacji stanowi tylko bardzo ogólny wskaźnik danej zmiennej, to uwzględnienie kilku danych, sprowadzonych do jednego mianownika, jest źródłem znacznie dokładniejszych wskazań. Indeks zagrożenia ubóstwem pozwala podsumować wiele wskaźników w pojedynczym wyniku liczbowym. Wśród przyjętych zmiennych, na bazie których opracowany został Indeks tylko jedna bezpośrednio świadczy o ubóstwie (ustawowa granica ubóstwa), tj. wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej mierzony jako liczba osób, którym przyznano świadczenie pieniężne z pomocy społecznej na 1000 mieszkańców. Pozostałe zmienne nie wskazują wprost o poziomie ubóstwa, ale są ważnymi determinantami sytuacji ekonomicznej i społecznej, na podstawie których można dokonywać oceny zagrożenia ubóstwem. Głównym założeniem podczas konstruowania narzędzia badania ubóstwa, było uzyskanie możliwości porównywania powiatów woj. świętokrzyskiego pod względem stopnia zagrożenia ubóstwem.

W celu zdiagnozowania wewnątrzregionalnego zasięgu ubóstwa w woj. świętokrzyskim uwzględniono monetarne oraz niemonetarne determinanty ubóstwa. Dla potrzeb opracowania Indeksu przy ustaleniu zmiennych diagnostycznych, wykorzystano dane statystyczne: Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Kielcach, Sprawozdań resortowych w systemie Centralnej Aplikacji Statystycznej, Głównego Urzędu Statystycznego.

W związku z powyższym przyjęto następujące zmienne:

- X^1 – wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej,
- X^2 – wskaźnik długotrwale korzystających z pomocy społecznej,
- X^3 – wskaźnik osób długotrwale bezrobotnych, w ogóle zarejestrowanych jako bezrobotni,
- X^4 – stopa bezrobocia,
- X^5 – udział rodzin wielodzietnych korzystających z pomocy społecznej,
- X^6 – udział rodzin niepełnych korzystających z pomocy społecznej,
- X^7 – przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto,
- X^8 – dochody budżetów gmin w przeliczeniu na 1 mieszkańca.

Powyższe zmienne diagnostyczne poddane zostały standaryzacji oraz normalizacji. Wartości rankingowe od 1 do 9 przypisane poszczególnym powiatom i miastu na prawach powiatu zostały ustalone na podstawie rozpiętości wartości zmiennych w danym roku.

Przyporządkowanie wartości rankingowych poszczególnych zmiennych, wchodzących w skład Indeksu (dla każdego roku odrębnie), następuje poprzez odjęcie od najwyższej wartości, którą osiągnęły poszczególne zmienne wartości najniższą. Następnie uzyskany wynik podzielony zostaje przez 9, co w konsekwencji pozwala na wyznaczenie rozpiętości skali (przedziałów rankingowych). Utworzona skala przyporządkowuje wartości, gdzie wartość wskaźnika w przedziale rankingowym od 1 do 3 oznacza niskie wartości, od 4 do 6 średnie, natomiast od 7 do 9 wysokie.

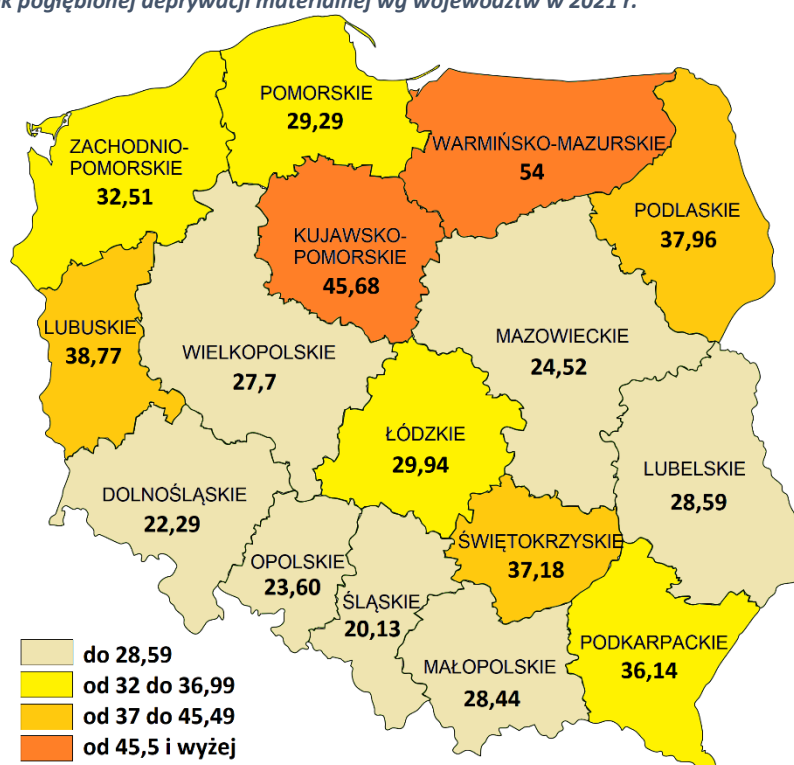
Należy zaznaczyć, iż trzem wskaźnikom tj.: wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej, wskaźnik długotrwale korzystających z pomocy społecznej, udział osób długotrwale bezrobotnych – nadane zostały wyższe rangi, przyporządkowane im „wartości rankingowe” pomnożone zostały przez wartość 1,2 uznając, iż mają one dominujące znaczenie w zakresie zagrożenia ubóstwem.

Utworzone „wartości rankingowe” z ośmiu badanych zmiennych, zostały zsumowane dla każdego z powiatów i miasta Kielce – na prawach powiatu. Efektem końcowym jest uzyskanie wewnątrzregionalnego rankingu prawdopodobieństwa zagrożenia zjawiskiem ubóstwa.

2.2. Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej

Corocznie na potrzeby opracowania Oceny Zasobów Pomocy Społecznej obliczany jest wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej tj. liczby osób, które otrzymały świadczenie pieniężne na 1000 mieszkańców. Analiza tego wskaźnika określa obszary biedy tj. gminy, w których względnie najwięcej mieszkańców korzysta ze świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, a tym samym spełnia kryteria dochodowe uprawniające do otrzymywania tego typu świadczeń. Obowiązujące kryteria dochodowe to: dla osoby samotnie gospodarującej: 701 zł, dla osoby w rodzinie: 528 zł¹¹.

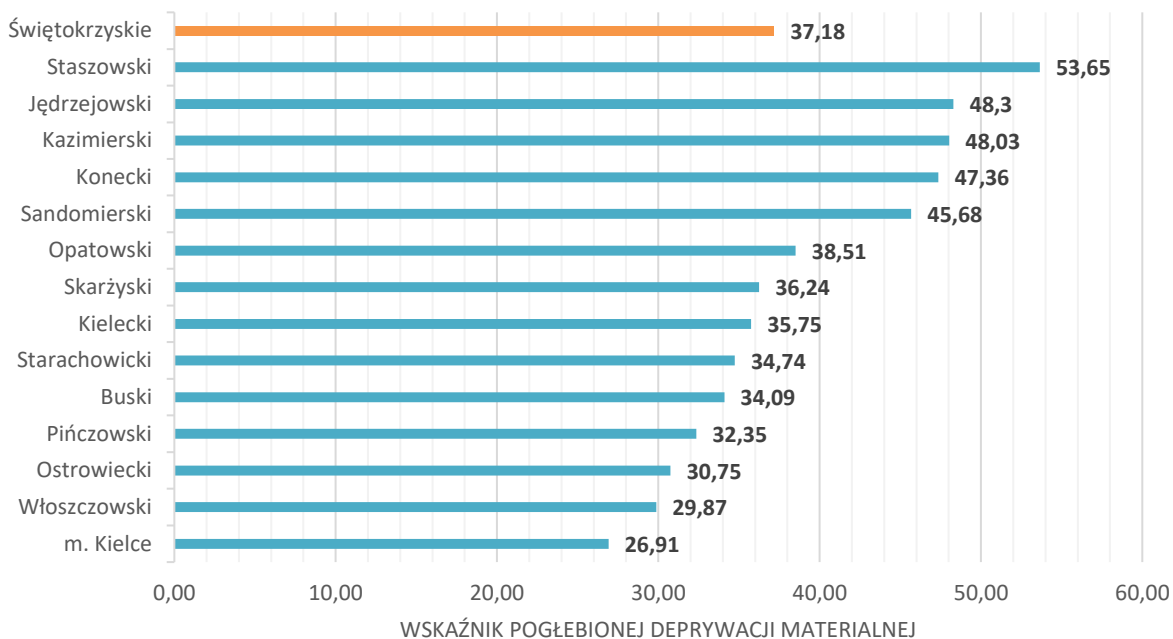
Mapa 4 Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej wg województw w 2021 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdania MRPiPS-03-R.

W 2021 r. wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej w woj. świętokrzyskim wynosił 37,18 i był wyższy o 7,45 w stosunku do wartości wskaźnika w kraju (29,73). Świętokrzyskie zalicza się do województw o wysokim udziale osób korzystających ze świadczeń pieniężnych przez mieszkańców, wyższy wskaźnik odnotowano w czterech regionach: woj. podlaskim (37,96), woj. lubuskim (38,77), woj. kujawsko-pomorskim (45,68), woj. warmińsko-mazurskim (54).

¹¹ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 lipca 2018 r., w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej.

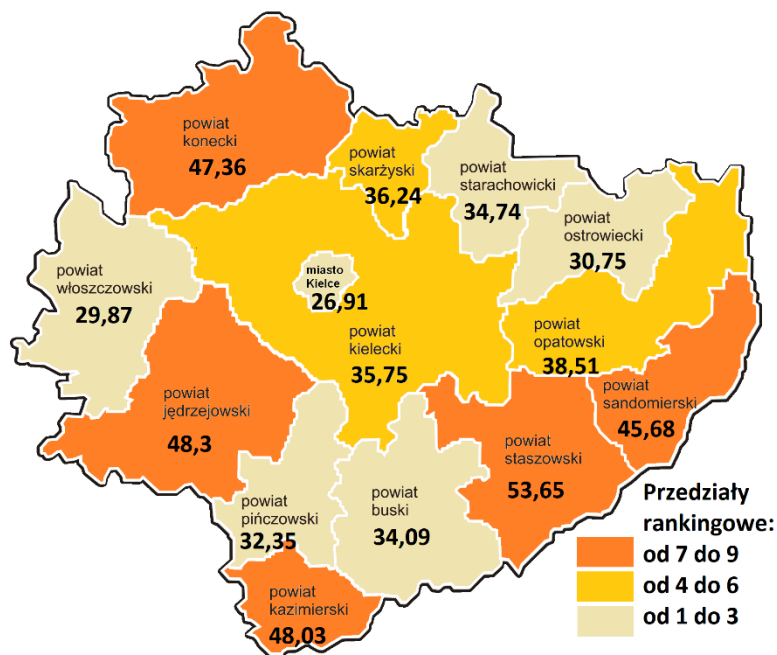
Wykres 7 Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej w 2021 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdania MRPiPS-03-R.

Najwyższe wartości wskaźnika w 2021 r. odnotowano w powiatach: staszowskim (53,65), jędrzejowskim (48,3), kazimierskim (48,03), koneckim (47,36), sandomierskim (45,68). W wymienionych powiatach wartość omawianego wskaźnika była wyższa od średniej wartości dla woj. świętokrzyskiego (37,18).

Najniższe wartości wskaźnika pogłębionej deprivacji materialnej odnotowano w mieście Kielce (26,91) oraz w powiecie włoszczowskim (29,87).

Mapa 5 Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej w woj. świętokrzyskim w 2021 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdania MRPiPS-03-R.

Ze względu na to, iż wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej jest najważniejszą zmienną tworzącą Indeks zagrożenia ubóstwem, został on poddany szczegółowej analizie uwzględniającej wartości wskaźnika dla poszczególnych gmin.

2.2.1. Powiat buski

Tabela 6 Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej - powiat buski.

Gmina	2020 r.	2021 r.	Zmiana (+/-)
Busko-Zdrój	21,44	18,35	-3,09
Gnojno	114,55	101,47	-13,08
Nowy Korczyn	30,33	25,02	-5,31
Pacanów	51,21	52,3	+1,09
Solec-Zdrój	84,43	66,53	-17,9
Stopnica	28,46	23,36	-5,1
Tuczepy	35,47	41,27	+5,8
Wiślica	36,42	38,66	+2,24
powiat buski	37,9	34,09	-3,81

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdania MRPiPS-03-R.

W powiecie buskim średnia wartość wskaźnika pogłębionej deprivacji materialnej w 2021 r. wyniosła 34,09 i była niższa o 3,81 w stosunku do 2020 r. Najwyższą wartość wskaźnika odnotowano podobnie jak w latach poprzednich w gminie Gnojno (101,47), najniższą zaś w gminie Busko-Zdrój (18,35).

2.2.2. Powiat jędrzejowski

Tabela 7 Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej - powiat jędrzejowski.

Gmina	2020 r.	2021 r.	Zmiana (+/-)
Imielno	139,88	106,58	-33,3
Jędrzejów	46,01	42,12	-3,89
Małogoszcz	62,2	61,24	-0,96
Nagłowice	43,42	39,15	-4,27
Oksa	34,71	50,68	+15,97
Sędziszów	58,76	48,99	-9,77
Słupia	40,69	25,83	-14,86
Sobków	39,63	33,74	-5,89
Wodzisław	58,4	50,8	-7,6
powiat jędrzejowski	54,17	48,3	-5,87

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdania MRPiPS-03-R.

W 2021 r. wartość wskaźnika zagregowana do powiatu jędrzejowskiego wyniosła 48,30 i była niższa o 5,87 w stosunku do 2020 r. Najwyższą wartość wskaźnika deprivacji odnotowano w gminie Imielno (106,58), najniższą wartość odnotowano w Słupi (25,83).

2.2.3. Powiat kazimierski

Tabela 8 Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej - powiat kazimierski.

Gmina	2020 r.	2021 r.	Zmiana (+/-)
Bejsce	53,85	52,05	-1,8
Czarnocin	38,76	31,07	-7,69
Kazimierza Wielka	57,75	51,35	-6,4
Opatowiec	15,31	15,26	-0,05
Skalbmierz	66,61	63,64	-2,97
powiat kazimierski	52,73	48,03	-4,7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdania MRPiPS-03-R.

Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej w powiecie kazimierskim w 2021 r. wyniósł 48,03 i był niższy o 4,7 w odniesieniu do 2020 r. Najwyższą wartość wskaźnika odnotowano w gminie Skalbmierz (63,64), najniższą zaś w gminie Opatowiec (15,26).

2.2.4. Powiat kielecki

Tabela 9 Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej - powiat kielecki.

Gmina	2020 r.	2021 r.	Zmiana (+/-)
Bieliny	69,66	50,21	-19,45
Bodzentyń	57,28	37,57	-19,71
Chęciny	35,44	24,08	-11,36
Chmielnik	35,95	30,78	-5,17
Daleszyce	63,21	50,08	-13,13
Górno	40,09	36,22	-3,87
Łagów	48,82	32,89	-15,93
Łopuszno	35,16	38,74	+3,58
Mastów	61,69	50,83	-10,86
Miedziana Góra	34,84	29,88	-4,96
Mniów	61,66	33,45	-28,21
Morawica	31,73	21,4	-10,33
Nowa Słupia	58,16	59,86	+1,7
Piekoszów	23,43	20,08	-3,35
Pierzchnica	112,96	83,55	-29,41
Raków	35,69	34,48	-1,21
Nowiny	47,86	36,6	-11,26
Strawczyn	26,03	21,47	-4,56
Zagnańsk	36,75	32,28	-4,47
powiat kielecki	45,22	35,75	-9,47

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdania MRPiPS-03-R.

W 2021 r. w powiecie kieleckim wartość deprivacji materialnej wyniosła 35,75 i była niższa o 9,47 w odniesieniu do 2020 r. Gminą, w której najwięcej osób korzystało ze świadczeń

pieniężnych była gmina Pierzchnica (83,55). Następnie gminy w których odnotowano wysoki wskaźnik deprivacji materialnej to: Nowa Słupia (59,86), Masłów (50,83), Bieliny (50,21), Daleszyce (50,08). Gminy z najniższą wartością omawianego wskaźnika to gmina Piekoszów (20,08) i Morawica (21,40).

2.2.5. Powiat konecki

Tabela 10 Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej - powiat konecki.

Gmina	2020 r.	2021 r.	Zmiana (+/-)
Fałków	53,71	46,58	-7,13
Gowarczów	91,13	47,41	-43,72
Końskie	46,9	44,53	-2,37
Radoszyce	74,24	71,22	-3,02
Ruda Maleniecka	87,34	62,87	-24,47
Słupia (Konecka)	126,71	47,58	-79,13
Smyków	73,41	48,88	-24,53
Stąporków	44,53	37,57	-6,96
powiat konecki	58,48	47,36	-11,12

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdania MRPiPS-03-R.

Zagregowana do powiatu koneckiego wartość wskaźnika w 2021 r. wynosiła 47,36 i była niższa o 11,13 w odniesieniu do 2020 r. Gmina o najwyższej wartości wskaźnika to Radoszyce (71,22), natomiast najniższy wskaźnik odnotowano w gminie Stąporków (37,57).

2.2.6. Miasto Kielce

Tabela 11 Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej – miasto Kielce.

Gmina	2020 r.	2021 r.	Zmiana (+/-)
M. Kielce	28,99	26,91	-2,08

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdania MRPiPS-03-R.

W 2021 r. w mieście Kielce wskaźnik deprivacji lokalnej wyniósł 26,91 i był mniejszy o 2,07 w odniesieniu do 2020 r.

2.2.7. Powiat opatowski

Tabela 12 Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej - powiat opatowski.

Gmina	2020 r.	2021 r.	Zmiana (+/-)
Baćkowice	40,5	40,36	-0,14
Iwaniska	59,13	50,13	-9
Lipnik	36,67	31,62	-5,05
Opatów	30,87	23,89	-6,98
Ożarów	46,87	51	+4,13
Sadowie	44,93	34,19	-10,74
Tartów	51,86	45,18	-6,68
Wojciechowice	23,98	31,03	+7,05
powiat opatowski	41,81	38,51	-3,3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdania MRPiPS-03-R.

W 2021 r. na obszarze powiatu opatowskiego wartość wskaźnika deprywacji lokalnej wynosiła 38,51 i była mniejsza o 3,29 w stosunku do 2020 r. Najwyższy poziom deprywacji materialnej odnotowano w gminie Ożarów (51), najniższy w gminie Opatów (23,89).

2.2.8. Powiat ostrowiecki

Tabela 13 Wskaźnik pogłębionej deprywacji materialnej - powiat ostrowiecki.

Gmina	2020 r.	2021 r.	Zmiana (+/-)
Bałtów	82,37	67,09	-15,28
Bodzechów	51,74	49,28	-2,46
Ćmielów	76,17	71,57	-4,6
Kunów	80,08	44,21	-35,87
Ostrowiec Świętokrzyski	17,87	15,83	-2,04
Waśniów	58,4	61,81	+3,41
powiat ostrowiecki	36,07	30,75	-5,32

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdania MRPiPS-03-R.

Wartość wskaźnika deprywacji zagregowana do powiatu ostrowieckiego w 2021 r. wynosiła 30,75 i była mniejsza o 5,31 w odniesieniu do 2020 r. Najwyższą wartość wskaźnika odnotowano w gminie Ćmielów (71,57), najniższą zaś w Ostrowiec Świętokrzyskim (15,83).

2.2.9. Powiat pińczowski

Tabela 14 Wskaźnik pogłębionej deprywacji materialnej - powiat pińczowski.

Gmina	2020 r.	2021 r.	Zmiana (+/-)
Działoszyce	40,06	39,51	-0,55
Kije	91,6	81,16	-10,44
Michałów	51,67	43,06	-8,61
Pińczów	26,82	23,56	-3,26
Złota	38,19	6,57	-31,62
powiat pińczowski	40,01	32,35	-7,66

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdania MRPiPS-03-R.

W 2021 r. wskaźnik deprywacji materialnej w powiecie pińczowskim wyniósł 32,35 i był niższy o 7,66 niż w 2020 r. Gminą, w której wartość wskaźnika była najwyższa to Kije (81,16), natomiast gminą, w której odnotowano najniższy wskaźnik była Złota (6,57).

2.2.10. Powiat sandomierski

Tabela 15 Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej - powiat sandomierski.

Gmina	2020 r.	2021 r.	Zmiana (+/-)
Dwikozy	35,38	27,99	-7,39
Klimontów	53,27	44,13	-9,14
Koprzywnica	43,54	44,68	+1,14
Łoniów	58,99	101,12	+42,13
Obrazów	56,46	42,58	-13,88
Samborzec	62,79	60,55	-2,24
Sandomierz	23,71	21,49	-2,22
Wilczyce	59,18	76,35	+17,17
Zawichost	68,83	68,06	-0,77
powiat sandomierski	44,49	45,68	+1,19

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdania MRPiPS-03-R.

W powiecie sandomierskim wartość wskaźnika w 2021 r. wyniosła 45,68 i była wyższa o 1,19 w stosunku do 2020 r. W gminie Łoniów (101,12) odnotowano najwyższą wartość wskaźnika, natomiast najniższą wartość odnotowano w gminie Sandomierz (21,49).

2.2.11. Powiat skarżyski

Tabela 16 Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej - powiat skarżyski.

Gmina	2020 r.	2021 r.	Zmiana (+/-)
Bliżyn	70,98	55,46	-15,52
Łączna	53,92	44,57	-9,35
Skarżysko Kościelne	79,29	70,22	-9,07
Skarżysko-Kamienna	29,99	28,08	-1,91
Suchedniów	37,74	32,63	-5,11
powiat skarżyski	41,12	36,24	-4,88

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdania MRPiPS-03-R.

W powiecie skarżyskim wskaźnik wyniósł 36,24 i był niższy o 4,88 w odniesieniu do 2020 r. Gmina z najwyższą wartością wskaźnika deprivacji materialnej to Skarżysko Kościelne (70,22), z najniższą zaś Skarżysko-Kamienna (28,08).

2.2.12. Powiat starachowicki

Tabela 17 Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej - powiat starachowicki.

Gmina	2020 r.	2021 r.	Zmiana (+/-)
Brody	27,35	31,29	+3,94
Mirzec	40,1	35,01	-5,09
Pawłów	28,9	29,24	+0,34
Starachowice	39,58	34,61	-4,97
Wąchock	50,43	53,25	+2,82
powiat starachowicki	37,15	34,74	-2,41

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdania MRPiPS-03-R.

Wskaźnik deprywacji materialnej w 2021 r. dla powiatu starachowickiego wynosił 34,74 i był niższy o 2,41. Najniższą wartość wskaźnika spośród gmin tego powiatu odnotowano w gminie Pawłów (29,24), natomiast najwyższą wartość w gminie Wąchock (53,25).

2.2.13. Powiat staszowski

Tabela 18 Wskaźnik pogłębionej deprywacji materialnej - powiat staszowski.

Gmina	2020 r.	2021 r.	Zmiana (+/-)
Bogoria	121,12	105,45	-15,67
Łubnice	53,18	52,31	-0,87
Oleśnica	77,46	70,4	-7,06
Osiek	74,5	74,85	+0,35
Połaniec	68,4	60,03	-8,37
Rytwiany	38,41	33,76	-4,65
Staszów	33,72	33,68	-0,04
Szydłów	59,2	41,18	-18,02
powiat staszowski	58,68	53,65	-5,03

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdania MRPiPS-03-R.

Wartość wskaźnika w powiecie staszowskim wyniosła 53,65 i była mniejsza o 5,03 w odniesieniu do 2020 r. W gminie Bogoria (105,45) przedmiotowy wskaźnik był najwyższy w powiecie, najniższy zaś odnotowano w gminie Staszów (33,68).

2.2.14. Powiat włoszczowski

Tabela 19 Wskaźnik pogłębionej deprywacji materialnej - powiat włoszczowski.

Gmina	2020 r.	2021 r.	Zmiana (+/-)
Kluczewsko	49,17	35,67	-13,5
Krasocin	37,38	40,81	+3,43
Moskorzew	37,95	30,25	-7,7
Radków	72,4	60,34	-12,06
Secemin	40,77	36,02	-4,75
Włoszczowa	22,93	16,67	-6,26
powiat włoszczowski	34,9	29,87	-5,03

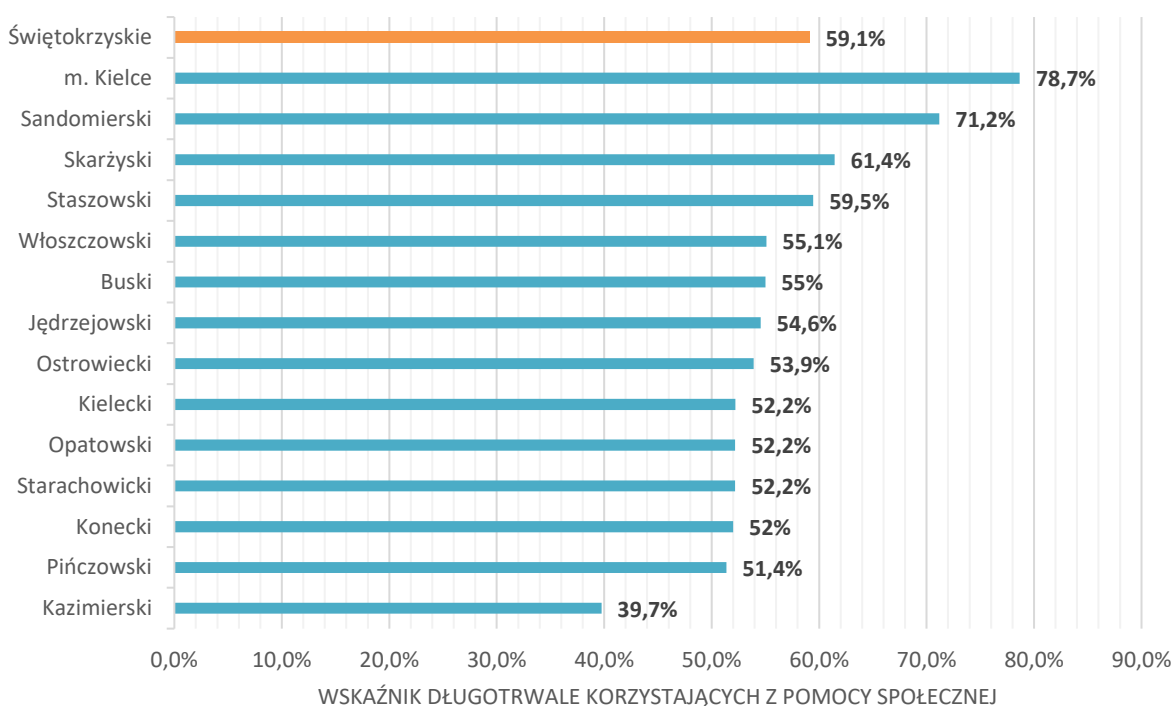
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdania MRPiPS-03-R.

Zagregowana wartość wskaźnika deprywacji materialnej w powiecie włoszczowskim w 2021 r. wynosiła 29,87 i była niższa o 5,03 w stosunku do 2020 r. (34,90). Najniższą wartość wskaźnika deprywacji, tak jak w poprzednim roku wystąpiła w gminie Włoszczowa (16,67), najwyższa zaś w gminie Radków (60,34).

2.3. Wskaźnik długotrwale korzystających z pomocy społecznej

Istotnym, niemonetarnym wskaźnikiem określającym zarówno poziom zagrożenia ubóstwem, jak i charakteryzujący strukturę osób korzystających ze świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej jest wskaźnik długotrwale korzystających z pomocy społecznej. Wskaźnik wyraża odsetek osób, które w ciągu ostatnich 3 lat były zarejestrowane w systemie pomocy społecznej (POMOST) przez co najmniej 18 miesięcy w ogólnej liczbie korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Obliczenia wskaźnika oparte zostały na corocznym sprawozdaniu OZPS w Centralnej Aplikacji Statystycznej¹².

W 2021 r. procentowy udział osób długotrwale korzystających ze świadczeń w ogólnej liczbie świadczeniobiorców w woj. świętokrzyskim wyniósł 59,1% i był na zbliżonym poziomie jak w 2020 r. (59,2%).

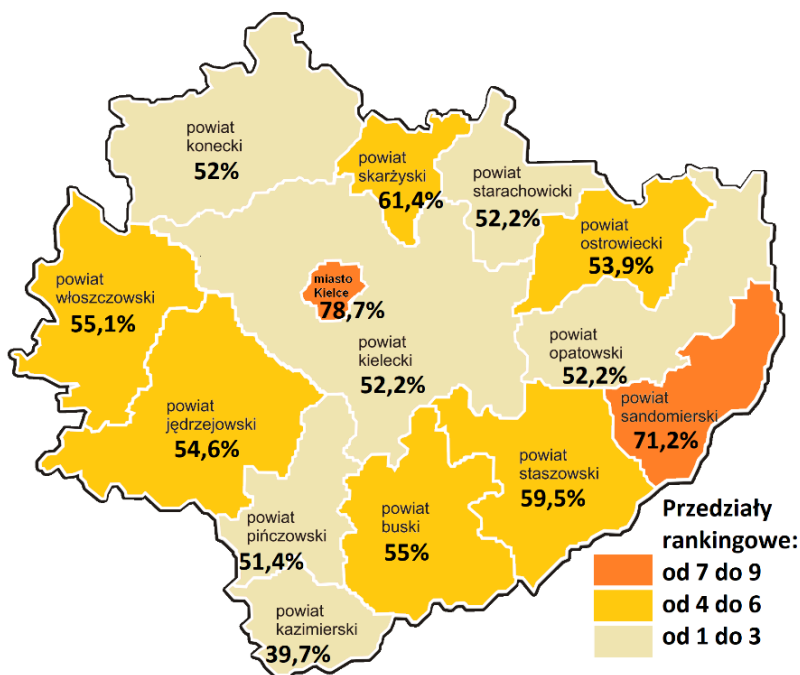
Wykres 8 Wskaźnik długotrwale korzystających z pomocy społecznej w ujęciu powiatowym w 2021 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdania OZPS, CAS.

Najwyższy wskaźnik, znacząco odbiegający od innych powiatów zanotowano w mieście Kielce (78,7%). Najniższą wartość wskaźnika osób długotrwale korzystających z pomocy społecznej podobnie jak w roku poprzednim odnotowano w powiecie kazimierskim (39,7%).

¹² Objąsnienia ocena zasobów pomocy społecznej, styczeń 2021.

Mapa 6 Wskaźnik osób długotrwale korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w 2021 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie obliczeń wskaźnika z danych sprawozdania OZPS.

Wartość rankingowa omawianego wskaźnika w Indeksie ze względu na jego wagę została zwiększona (x 1,2).

Tabela 20 Wskaźnik długotrwale korzystających z pomocy społecznej wg gmin w latach 2020-2021.

Wyszczególnienie	2020 r.	2021 r.	Zmiana (+/-)
Woj. świętokrzyskie	59,2%	59,1%	-0,1 p. proc.
Busko-Zdrój	59,5%	59%	-0,5 p. proc.
Gnojno	55,4%	54,5%	-0,9 p. proc.
Nowy Korczyn	70,8%	81,2%	+10,4 p. proc.
Pacanów	32,5%	34,7%	+2,2 p. proc.
Solec-Zdrój	76,4%	71,3%	-5,1 p. proc.
Stopnica	63%	58,1%	-4,9 p. proc.
Tuczępy	41,5%	44,3%	+2,8 p. proc.
Wiślica	39,4%	43,3%	+3,9 p. proc.
powiat buski	55,2%	55%	-0,2 p. proc.
Imielno	66,7%	71,9%	+5,2% p. proc.
Jędrzejów	59,5%	55,7%	-3,8 p. proc.
Małogoszcz	52,8%	54,7%	+1,9 p. proc.
Nagłowice	52,1%	46%	-6,1 p. proc.
Oksa	60,6%	52,2%	-8,4 p. proc.
Sędziszów	45,1%	43,1%	-2,0 p. proc.
Słupia	64,7%	54%	-10,7 p. proc.

Sobków	51,8%	48%	-3,8 p. proc.
Wodzisław	59,4%	60,8%	+1,4 p. proc.
powiat jędrzejowski	56,6%	54,6%	-2,0 p. proc.
Bejsce	52,5%	53,8%	+1,3 p. proc.
Czarnocin	25,6%	19,6%	-6 p. proc.
Kazimierza Wielka	46,9%	40,1%	-6,8 p. proc.
Opatowiec	42,1%	46,3%	+4,2 p. proc.
Skalbmierz	42,2%	37,7%	-4,5 p. proc.
powiat kazimierski	44,6%	39,7%	-4,9 p. proc.
M. Kielce	79,4%	78,7%	-0,7 p. proc.
Bieliny	67,9%	66,5%	-1,4 p. proc.
Bodzentyn	52,7%	51,5%	-1,2 p. proc.
Chęciny	60,3%	52,3%	-8 p. proc.
Chmielnik	53,5%	54,9%	+1,4 p. proc.
Daleszyce	52%	51,6%	-0,4 p. proc.
Górno	55,7%	63,7%	+8 p. proc.
Łagów	52,2%	43%	-9,2 p. proc.
Łopuszno	55,5%	56,5%	+1 p. proc.
Masłów	59,5%	56,2%	-3,3 p. proc.
Miedziana Góra	41,4%	40%	-1,4 p. proc.
Mniów	57,5%	54,8%	-2,7 p. proc.
Morawica	40,7%	37%	-3,7 p. proc.
Nowa Słupia	53,1%	55,1%	+2 p. proc.
Piekoszów	42,2%	45,4%	+3,2 p. proc.
Pierzchnica	65,9%	50,3%	-15,6 p. proc.
Raków	63,9%	62,5%	-1,4 p. proc.
Sitkówka-Nowiny	41,2%	40,9%	-0,3 p. proc.
Strawczyn	52,8%	52,1%	-0,7 p. proc.
Zagnańsk	56,6%	54,2%	-2,4 p. proc.
powiat kielecki	54,1%	52,2%	-1,9 p. proc.
Fałków	60,9%	61,8%	+0,9 p. proc.
Gowarczów	62,2%	55,3%	-6,9 p. proc.
Końskie	54,9%	59,5%	+4,6 p. proc.
Radoszyce	45,2%	36,5%	-8,7 p. proc.
Ruda Maleniecka	47,7%	46,4%	-1,3 p. proc.
Słupia (Konecka)	60,1%	59,5%	-0,6 p. proc.
Smyków	50,6%	49,2%	-1,4 p. proc.

Stąporków	48,6%	54,5%	+5,9 p. proc.
powiat konecki	52,5%	52%	-0,5 p. proc.
Baćkowice	62,4%	52,8%	-9,6 p. proc.
Iwaniska	57,7%	62,5%	+4,8 p. proc.
Lipnik	49%	47,9%	-1,1 p. proc.
Opatów	52,5%	50%	-2,5 p. proc.
Ożarów	49,7%	54,2%	4,5 p. proc.
Sadowie	51,8%	56,2%	4,4 p. proc.
Tarłów	47,7%	43,6%	-4,1 p. proc.
Wojciechowice	54%	46,5%	-7,5 p. proc.
powiat opatowski	52,6%	52,2%	-0,4 p. proc.
Bałtów	45,5%	50%	+4,5 p. proc.
Bodzechów	69,7%	70,4%	+0,7 p. proc.
Ćmielów	52,1%	46,8%	-5,3 p. proc.
Kunów	59,1%	59,9%	+0,8 p. proc.
Ostrowiec Świętokrzyski	58,5%	61,7%	+3,2 p. proc.
Waśniów	27,2%	21,2%	-6 p. proc.
powiat ostrowiecki	54,7%	53,9%	-0,8 p. proc.
Działoszyce	43,5%	47,4%	+3,9 p. proc.
Kije	65,8%	32,3%	-33,5 p. proc.
Michałów	57%	58,2%	+1,2 p. proc.
Pińczów	52,5%	61,3%	+8,8 p. proc.
Złota	35,3%	85,5%	+50,2 p. proc.
powiat pińczowski	52%	51,4%	-0,6 p. proc.
Dwikozy	81,7%	83,3%	+1,6 p. proc.
Klimontów	39,2%	59,5%	+20,3 p. proc.
Koprzywnica	65,5%	73,1%	+7,6 p. proc.
Łoniów	95,8%	91,3%	-4,5 p. proc.
Obrazów	60,5%	69,6%	+9,1 p. proc.
Samborzec	58,6%	59,6%	+1 p. proc.
Sandomierz	41,8%	61,1%	+19,3 p. proc.
Wilczyce	63,8%	71,8%	+8 p. proc.
Zawichost	73%	85,5%	+12,5 p. proc.
powiat sandomierski	62,6%	71,2%	+8,6 p. proc.
Bliżyn	55,9%	57,9%	+2 p. proc.
Łączna	41,6%	46,3%	+4,7 p. proc.
Skarżysko Kościelne	57,9%	60,3%	+2,4 p. proc.

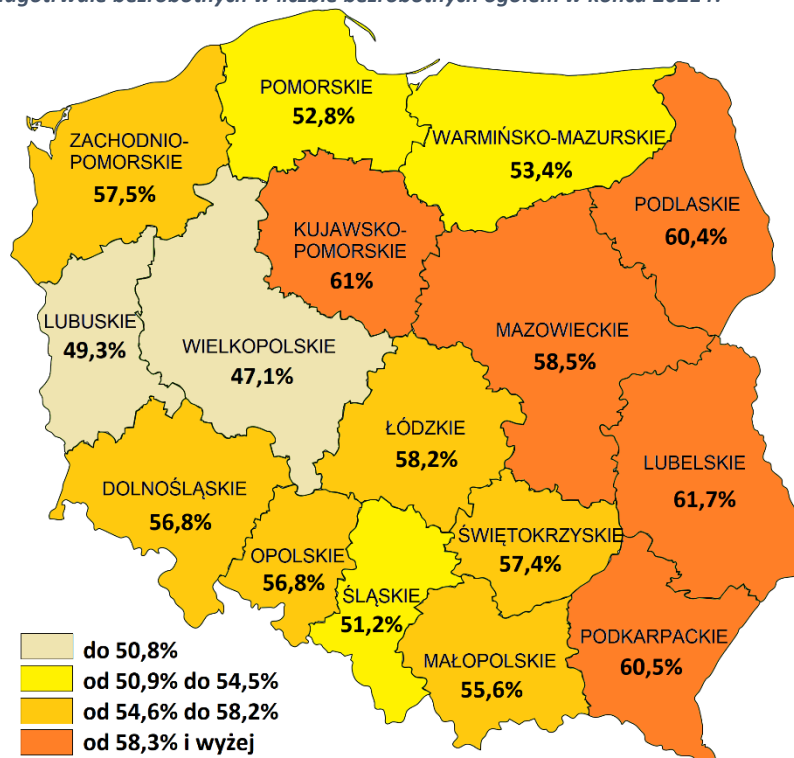
Skarżysko-Kamienna	66%	66,3%	+0,3 p. proc.
Suchedniów	60,6%	56,3%	-4,3 p. proc.
powiat skarżyski	60,6%	61,4%	+0,8 p. proc.
Brody	53,3%	43,9%	-9,4 p. proc.
Mirzec	42,8%	44,2%	+1,4 p. proc.
Pawłów	21,6%	27,4%	+5,8 p. proc.
Starachowice	59,8%	61,5%	+1,7 p. proc.
Wąchock	46,4%	49,7%	+3,3 p. proc.
powiat starachowicki	51%	52,2%	+1,2 p. proc.
Bogoria	67,4%	70,6%	+3,2 p. proc.
Łubnice	56,4%	47,9%	-8,5 p. proc.
Oleśnica	51,5%	42,9%	-8,6 p. proc.
Osiek	56,1%	56,4%	+0,3 p. proc.
Połaniec	57,6%	58%	+0,4 p. proc.
Rytwiany	63,6%	60,4%	-3,2 p. proc.
Staszów	70,1%	66%	-4,1 p. proc.
Szydłów	30,7%	30,7%	-
powiat staszowski	60,7%	59,5%	-1,2 p. proc.
Kluczewsko	52,5%	47,4%	-5,1 p. proc.
Krasocin	41,3%	46,6%	+5,3 p. proc.
Moskorzew	58,5%	49,4%	-9,1 p. proc.
Radków	64,8%	76,9%	+12,1 p. proc.
Secemin	47,6%	48,5%	+0,9 p. proc.
Włoszczowa	64%	63,3%	-0,7 p. proc.
powiat włoszczowski	54,6%	55,1%	+0,5 p. proc.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdania OZPS, CAS.

2.4. Wskaźnik długotrwale bezrobotnych

Kolejną zmienną wchodzącą w skład Indeksu zagrożenia ubóstwa jest odsetek osób długotrwale bezrobotnych. Osobą długotrwale bezrobotną jest osoba, która pozostaje bez zatrudnienia przez minimum rok w ciągu ostatnich dwóch lat, z wyłączeniem okresu odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych¹³. Należy zaznaczyć, iż zagrożenie wykluczeniem społecznym i biedą rośnie w przypadku osób długotrwale bezrobotnych. Z kolei długotrwale ubóstwo zwiększa prawdopodobieństwo dziedziczenia biedy.

Mapa 7 Udział długotrwale bezrobotnych w liczbie bezrobotnych ogółem w końcu 2021 r.

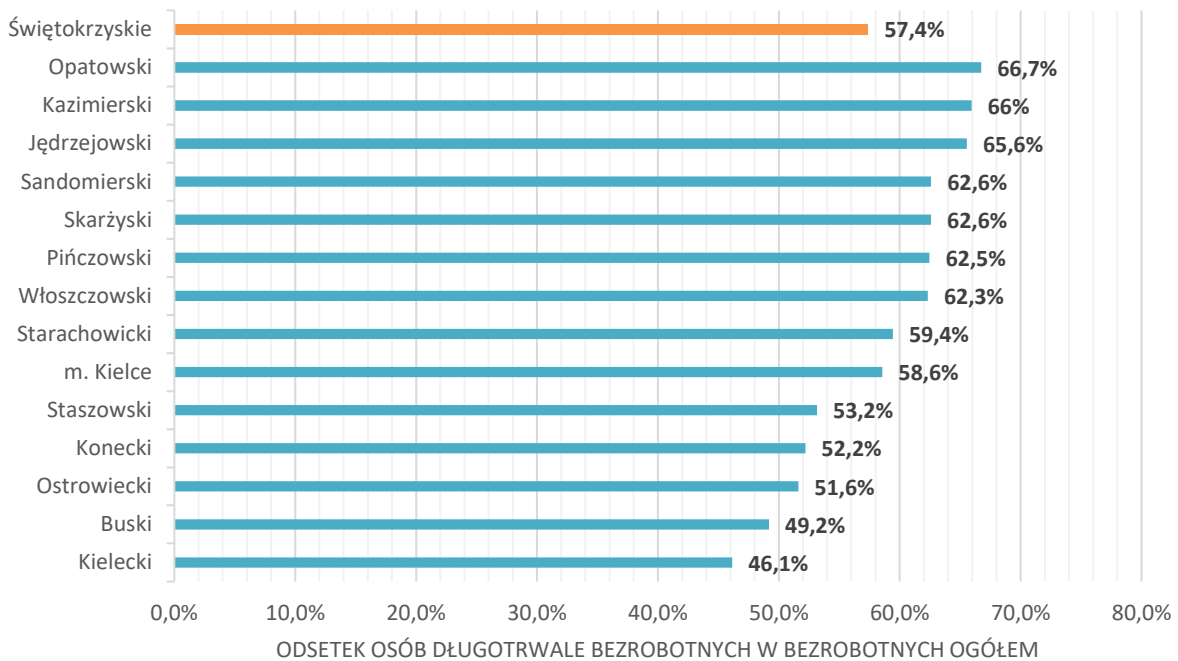
Źródło: Długotrwale bezrobotni, raport za 2021 rok, Ministerstwa Rozwoju Pracy i Technologii.

Długotrwale bezrobotni w 2021 r. w Polsce stanowili 56,6% ogółu zarejestrowanych jako bezrobotni wobec 49,3% rok wcześniej. W woj. świętokrzyskim zarejestrowanych było 21 829 osób długotrwale bezrobotnych (57,4% ogółu), w tym 11 915 kobiet (55% z ogółu)¹⁴.

Świętokrzyskie znajduje się wśród województw o średnim udziale osób długotrwale bezrobotnych. Wyższy wskaźnik odnotowano w siedmiu regionach: woj. zachodniopomorskim (57,5%), woj. łódzkim (58,2%), woj. mazowieckim (58,5%), woj. podlaskim (60,4%), woj. podkarpackim (60,5%), woj. kujawsko-pomorskim (61,0%), woj. lubelskim (61,7%).

¹³ zgodnie z definicją zawartą w art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

¹⁴ Informacja o poziomie i strukturze bezrobocia w woj. świętokrzyskim w grudniu 2021 r. WUP Kielce

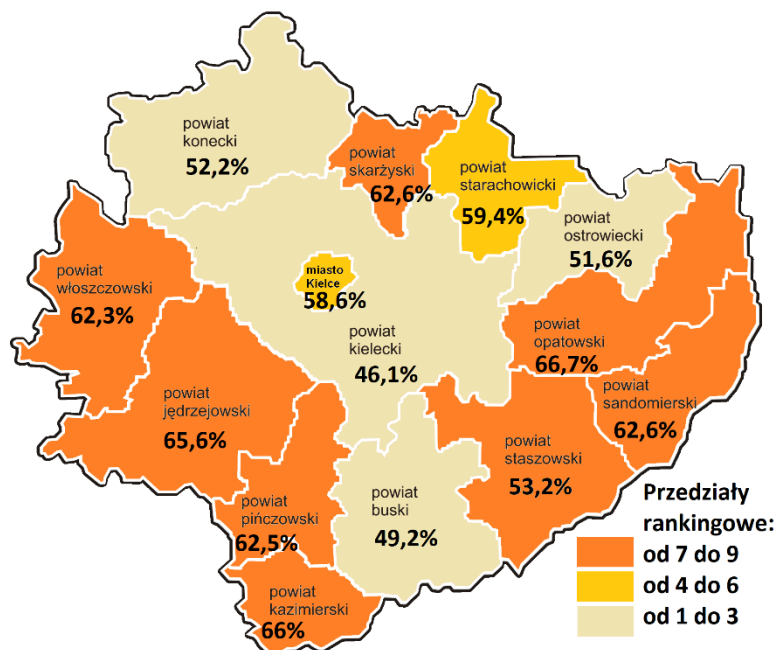

Wykres 9 Udział długotrwale bezrobotnych w ujęciu powiatowym w 2021 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych WUP Kielce.

Wartość przedmiotowego wskaźnika powyżej średniej wojewódzkiej odnotowano w dziewięciu powiatach: opatowskim (66,7%), kazimierskim (66%), jędrzejowskim (65,6%), sandomierskim (62,6%), skarżyskim (62,6%), pińczowskim (62,5%), włoszczowskim (62,3%), starachowickim (59,4%), mieście Kielce (58,6%).

Mapa 8 Udział długotrwale bezrobotnych w woj. świętokrzyskim w 2021 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych WUP Kielce.

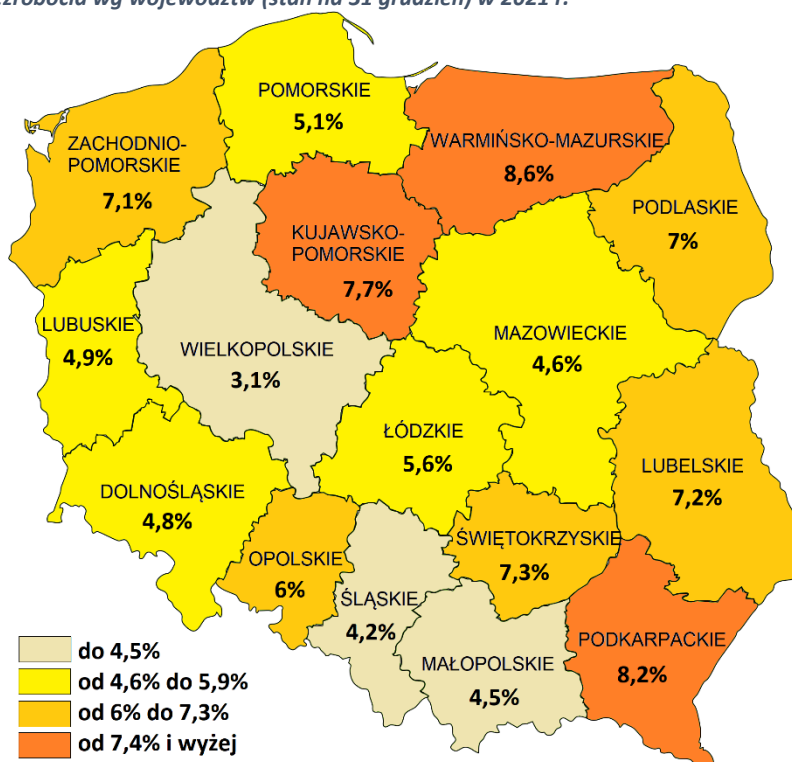

2.5. Stopa bezrobocia

Jednym z najbardziej istotnych czynników niemonetarnych generujących ubóstwo jest bezrobocie. Pojęcia te są ściśle ze sobą związane, ponieważ wzrost liczby osób pozostających bez pracy, bardzo często skutkuje zwiększeniem odsetka osób i rodzin zagrożonych biedą.

Wg ostatnich danych WUP w Kielcach stopa bezrobocia na koniec sierpnia 2022 r. ukształtowała się w woj. świętokrzyskim na poziomie 6,5%, o 1,7 p. proc. większa niż w Polsce (4,8%). W skali roku stopa bezrobocia zmniejszyła się w woj. świętokrzyskim o 1,3 p. proc. (w kraju zmniejszyła się o 1 p. proc.).

Mapa 9 Stopa bezrobocia wg województw (stan na 31 grudnia) w 2021 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

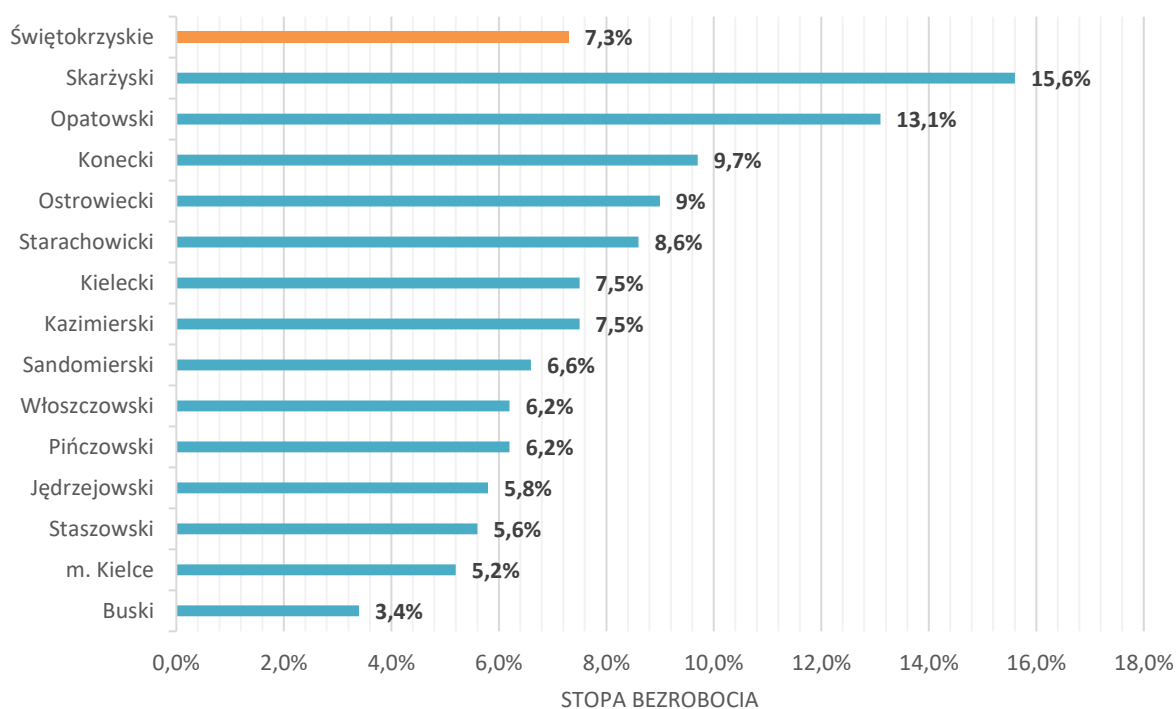
Wracając do roku bazowego analizy, na koniec 2021 r. wartość stopy bezrobocia w woj. świętokrzyskim (7,3%) i była wyższa o 1,9 p. proc. w stosunku do stopy bezrobocia w Polsce (5,4%). Świętokrzyskie zalicza się do województw o najwyższej stopie bezrobocia, wyższą stopę bezrobocia odnotowano w trzech województwach w kraju: woj. warmińsko-mazurskim (8,6%), woj. podkarpackim (8,2%), woj. kujawsko-pomorskim (7,7%).

Tabela 21 Stopa bezrobocia w kraju wg województw (stan na 31.XII) w latach 2020-2021.

Województwo	2020 r.	2021 r.	Zmiana (+/-)
Polska	6,3%	5,4%	-0,9 p. proc.
Dolnośląskie	5,6%	4,8%	-0,8 p. proc.
Kujawsko-Pomorskie	9%	7,7%	-1,3 p. proc.
Lubelskie	8,2%	7,2%	-1 p. proc.
Lubuskie	6,3%	4,9%	-1,4 p. proc.
Łódzkie	6,2%	5,6%	-0,6 p. proc.
Małopolskie	5,3%	4,5%	-0,8 p. proc.
Mazowieckie	5,2%	4,6%	-0,6 p. proc.
Opolskie	6,9%	6%	-0,9 p. proc.
Podkarpackie	9,1%	8,2%	-0,9 p. proc.
Podlaskie	7,8%	7%	-0,8 p. proc.
Pomorskie	5,9%	5,1%	-0,8 p. proc.
Śląskie	4,9%	4,2%	-0,7 p. proc.
Świętokrzyskie	8,5%	7,3%	-1,2 p. proc.
Warmińsko-Mazurskie	10,2%	8,6%	-1,6 p. proc.
Wielkopolskie	3,7%	3,1%	-0,6 p. proc.
Zachodniopomorskie	8,4%	7,1%	-1,3 p. proc.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych WUP Kielce.

Na koniec grudnia 2021 r. stopa bezrobocia w woj. świętokrzyskim wyniosła 7,3% i była niższa o 1,2 p. proc. niż w 2020 r.

Wykres 10 Stopa bezrobocia w powiatach woj. świętokrzyskiego w 2021 r.

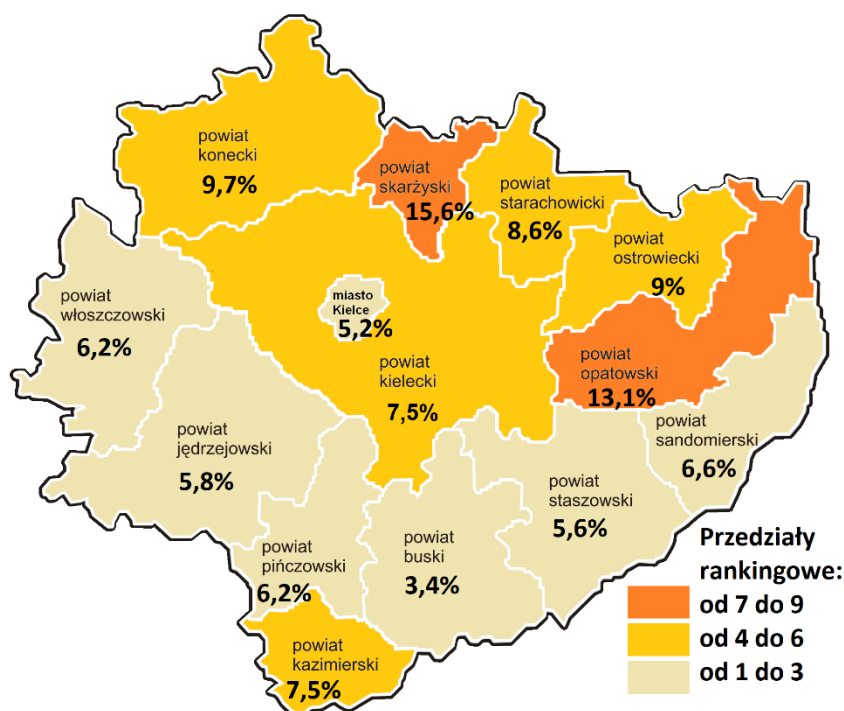
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych WUP Kielce.

Wewnątrzregionalne zróżnicowanie stopy bezrobocia na koniec 2021 r. (stan na 31.XII) w woj. świętokrzyskim kształtowało się następująco:

- ❖ Stopę bezrobocia poniżej wartości dla woj. świętokrzyskiego odnotowano w powiatach:
  - buskim 3,4%;
  - m. Kielce 5,2%,
  - staszowskim 5,6%,
  - jędrzejowskim 5,8%,
  - pińczowskim, włoszczowskim po 6,2%,
  - sandomierskim 6,6%.
- ❖ Najwyższą odnotowano w powiatach:
  - skarżyskim 15,6%;
  - opatowskim 13,1%;
  - koneckim 9,7%;
  - ostrowieckim 9%;
  - starachowickim 8,6%,
  - kieleckim i kazimierskim po 7,5%.

W 2021 r. odnotowano spadek stopy bezrobocia we wszystkich powiatach w odniesieniu do 2020 r. Największy spadek stopy bezrobocia odnotowany został w powiatach: koneckim (3 p. proc.), ostrowieckim (2,5 p. proc.), kieleckim (2 p. proc.).

Mapa 10 Stopa bezrobocia w woj. świętokrzyskim w 2021 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych WUP Kielce.

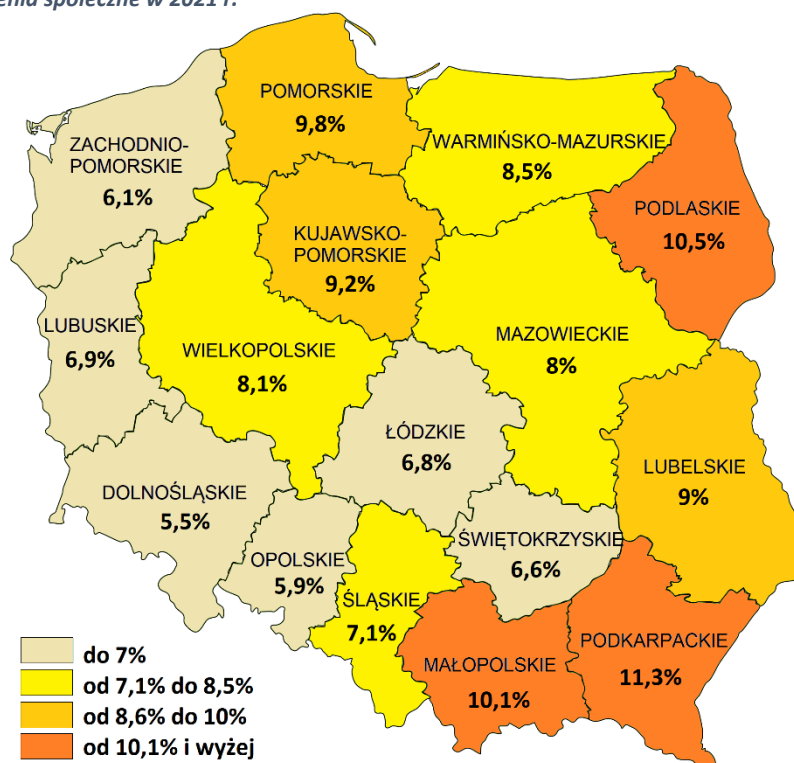
2.6. Rodziny wielodzietne korzystające z pomocy społecznej

Niemonetarnym wskaźnikiem wchodzącym w skład Indeksu jest odsetek rodzin wielodzietnych korzystających z pomocy społecznej w łącznej liczbie rodzin objętych pomocą społeczną. Za rodzinę wielodzietną uważa się rodzinę z trójką i więcej dzieci. Rodziny wielodzietne należą do grupy szczególnie zagrożonej ubóstwem.

Według danych GUS w 2021 r. w skali kraju problem ubóstwa skrajnego dotykał 6,2% rodzin wielodzietnych (z co najmniej 3 dzieci na utrzymaniu), w odniesieniu do 2020 r. (5,9%) udział ten zwiększył się o 0,3 p. proc.¹⁵

Na potrzeby analizy opracowany został wskaźnik rodzin wielodzietnych korzystających ze wsparcia w ogóle rodzin korzystających z pomocy społecznej.

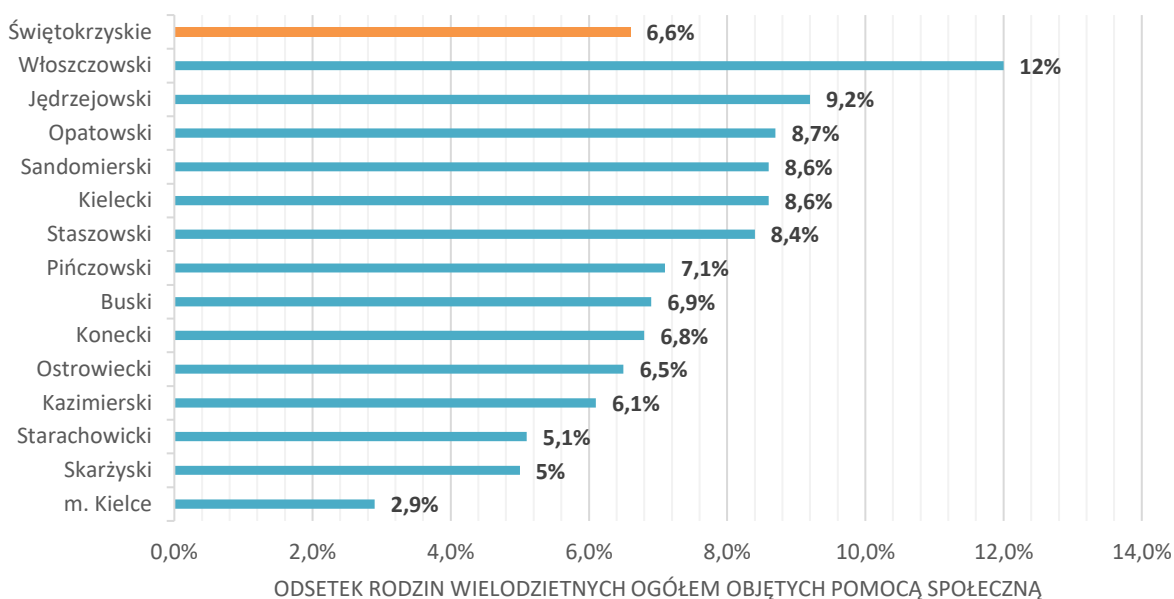
Mapa 11 Udział rodzin wielodzietnych ogółem objętych pomocą społeczną w ogólnej liczbie rodzin pobierających świadczenia społeczne w 2021 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRPiPS-03-R.

W 2021 r. omawiany wskaźnik w woj. świętokrzyskim wynosił 6,6% i był niższy o 1,6 p.p. w stosunku do wartości wskaźnika w Polsce (8,2%). Świętokrzyskie zalicza się do województw o niskim odsetku rodzin wielodzietnych korzystających ze świadczeń ogółem, niższy wskaźnik odnotowano w trzech regionach: woj. zachodniopomorskim (6,1%), woj. opolskim (5,9%), woj. dolnośląskim (5,5%).

¹⁵ Zasięg ubóstwa ekonomicznego w Polsce w 2021 r. (na podstawie wyników badania budżetów gospodarstw domowych). Źródło danych GUS.

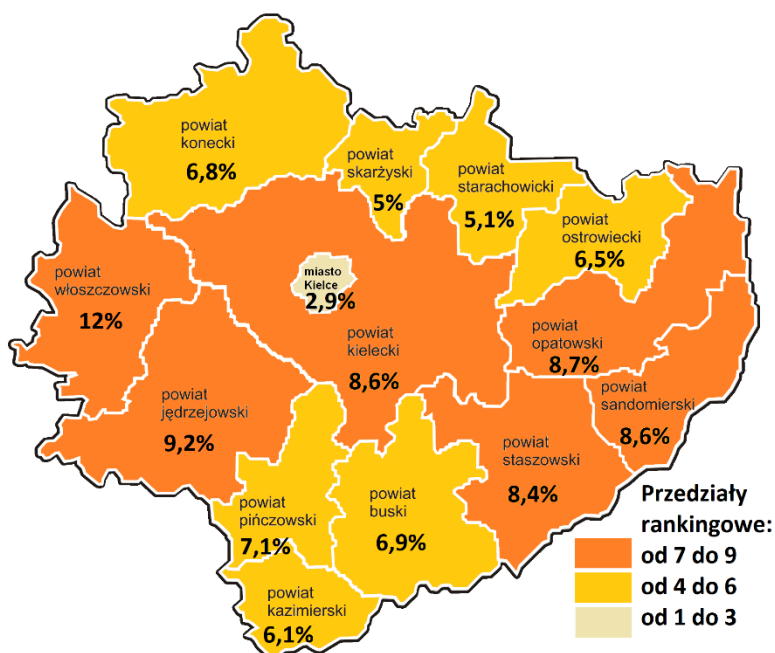
Wykres 11 Udział rodzin wielodzietnych korzystających z pomocy społecznej w 2021 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdania MRPiPS-03-R, CAS.

W woj. świętokrzyskim w 2021 r. odsetek rodzin wielodzietnych korzystających z pomocy społecznej (6,6%) był mniejszy o 0,1 p. proc. w stosunku do 2020 r. (6,7%).

Najniższy odsetek rodzin wielodzietnych korzystających z pomocy społecznej, którym przyznano świadczenia z pomocy społecznej odnotowano w mieście Kielce (2,9%), następnie w powiatach: skarżyskim (5%), starachowickim (5,1%), kazimierskim (6,1%).

Mapa 12 Udział rodzin wielodzietnych korzystających z pomocy społecznej w 2021 r.

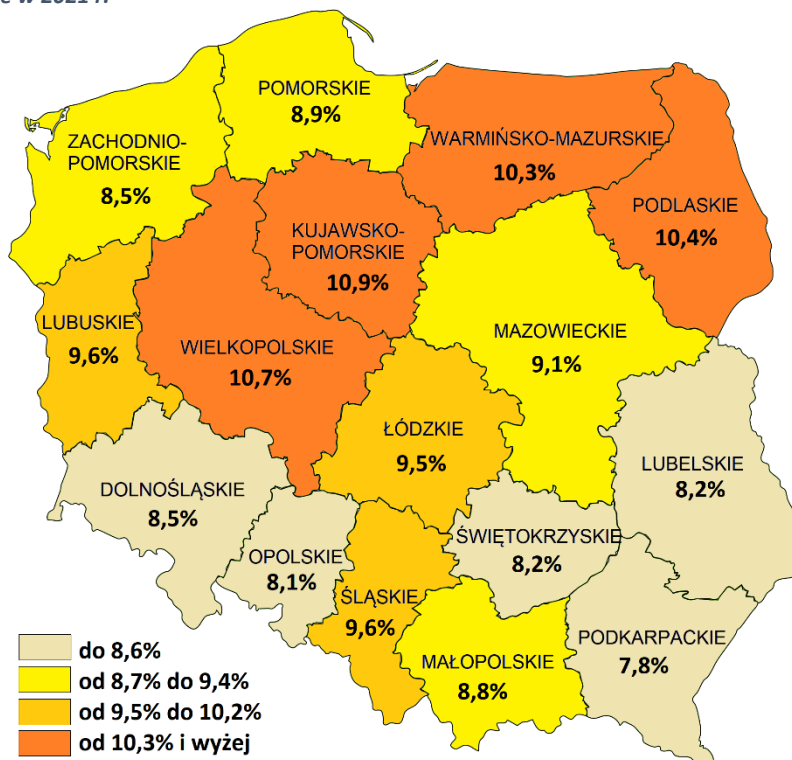

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdania MRPiPS-03-R, CAS.

2.7. Rodziny niepełne korzystające z pomocy społecznej

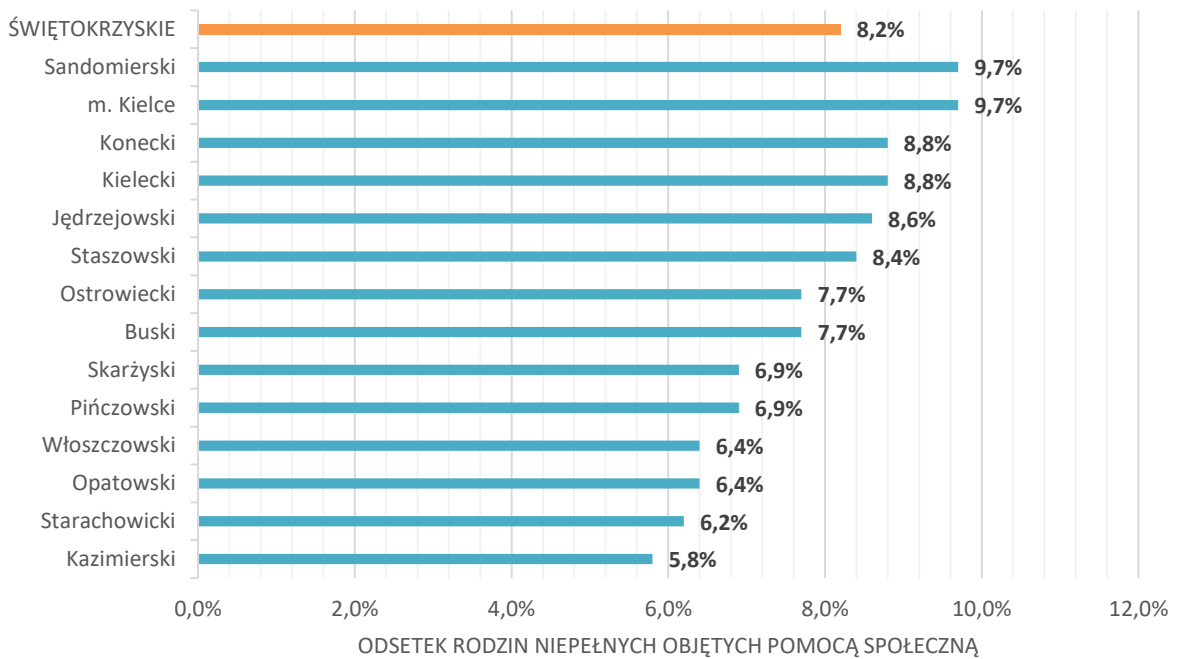
Niezwykle istotnym wskaźnikiem określającym poziom zagrożenia ubóstwem, jak również charakteryzującym strukturę rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej jest wskaźnik wyrażający odsetek rodzin niepełnych otrzymujących wsparcie, w stosunku do rzeczywistej liczby rodzin objętych pomocą społeczną. Za rodzinę niepełną należy uznać rodzinę, w której skład wchodzi jedno z rodziców (matka lub ojciec) z dzieckiem (z dziećmi).

Mapa 13 *Udział rodzin niepełnych ogółem objętych pomocą społeczną w ogólnej liczbie rodzin pobierających świadczenia społeczne w 2021 r.*

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRPiPS-03-R.

W woj. świętokrzyskim w 2021 r. udział rodzin niepełnych ogółem objętych pomocą społeczną wynosił 8,2% i był niższy o 1,2 p.p. w odniesieniu do wartości wskaźnika w kraju (9,4%). Świętokrzyskie zalicza się do województw o najniższym odsetku rodzin niepełnych korzystających ze świadczeń, niższy wskaźnik odnotowano tylko w woj. podkarpackim (7,8%).

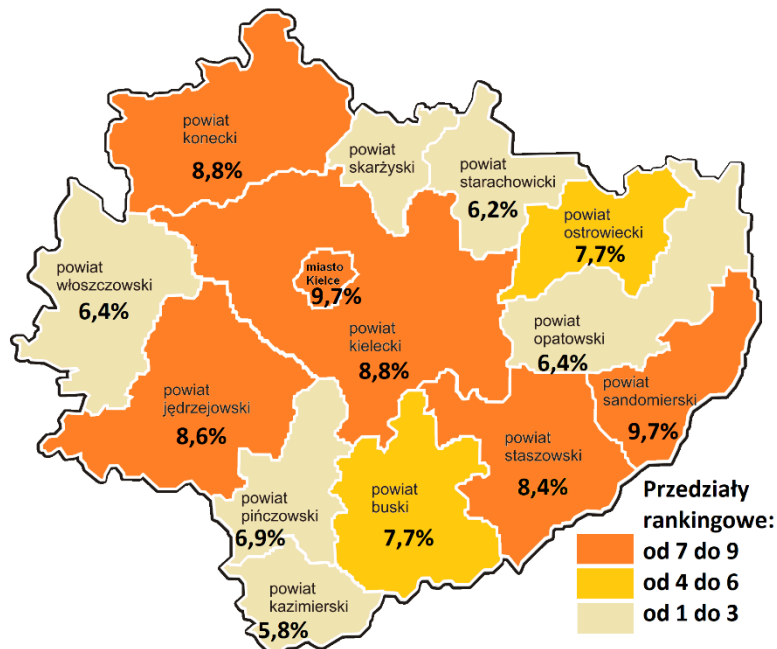

Wykres 12 Udział rodzin niepełnych korzystających z pomocy społecznej w 2021 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdania MRPiPS-03-R, CAS.

Najniższy wskaźnik rodzin niepełnych w 2021 r. odnotowano w powiecie kazimierskim (5,8%). W skali woj. świętokrzyskiego wartości tego wskaźnika w 6 powiatach przekroczyły średnią wartość odnotowaną w regionie (8,2%).

Mapa 14 Udział rodzin niepełnych ogółem objętych pomocą społeczną w 2021 r.

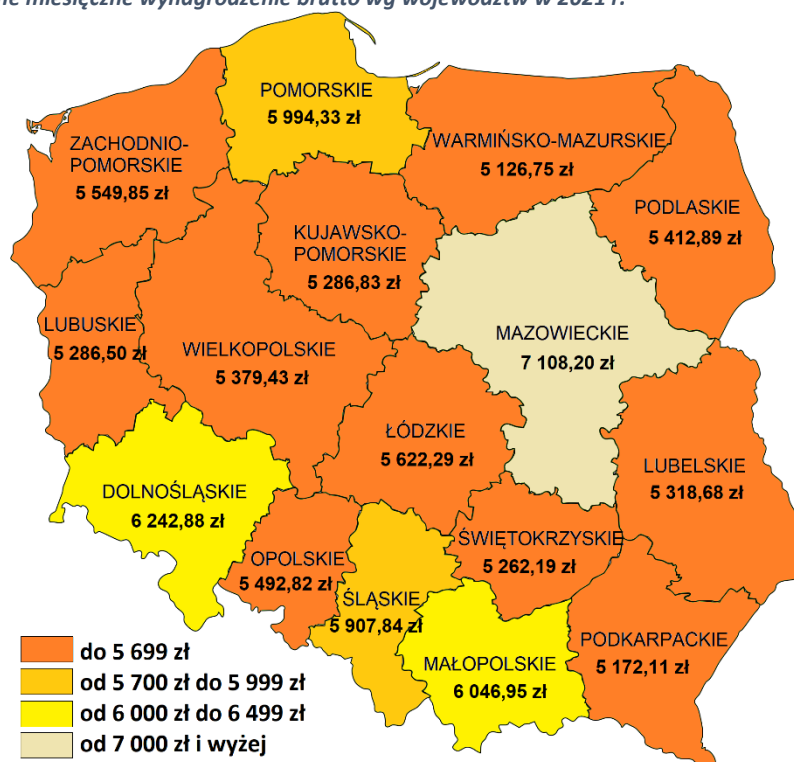

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdania MRPiPS-03-R.

2.8. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gospodarce narodowej, to stosunek sumy wynagrodzeń osobowych brutto, honorariów wypłaconych niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę, wypłat z tytułu udziału w zysku do podziału lub z nadwyżki bilansowej w spółdzielniach oraz dodatkowych wynagrodzeń rocznych dla pracowników jednostek sfery budżetowej do przeciętnej liczby zatrudnionych w danym okresie; po wyeliminowaniu osób wykonujących pracę nakładczą oraz zatrudnionych za granicą¹⁶.

Mapa 15 Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto wg województw w 2021 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Poziom wynagrodzenia to jeden z najważniejszych monetarnych czynników mających wpływ na poziom zagrożenia ubóstwem. W 2021 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w skali kraju wynosiło 6 001,02 zł. Świętokrzyskie (5 262,19 zł) znajduje się wśród trzech województw, w których odnotowujemy najniższe przeciętne wynagrodzenie brutto, zaraz przed woj. podkarpackim (5 172,11 zł) i woj. warmińsko-mazurskim (5 126,75 zł).

¹⁶ Opis metodologiczny, Główny Urząd Statystyczny.

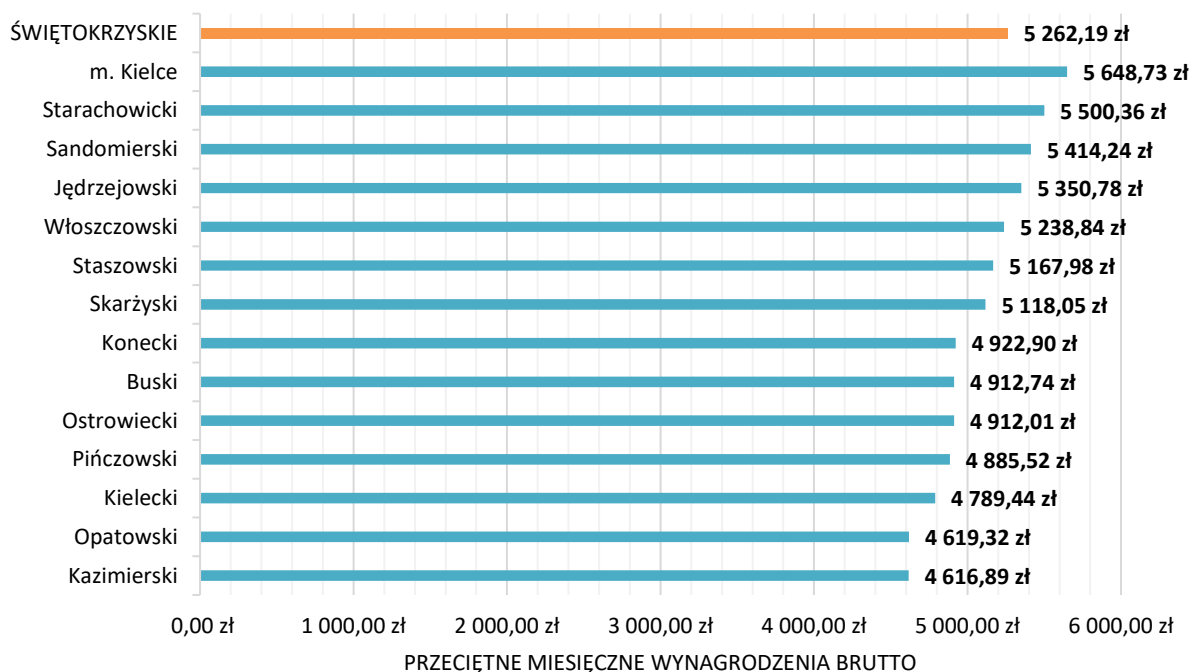

Tabela 22 Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto [zł] w Polsce w latach 2020-2021.

Województwa	2020 r.	2021 r.	Zmiana (+/-)
Polska	5 523,32 zł	6 001,02 zł	+477,70 zł
Dolnośląskie	5 693,69 zł	6 242,88 zł	+549,19 zł
Kujawsko – Pomorskie	4 831,73 zł	5 286,83 zł	+455,10 zł
Lubelskie	4 914,95 zł	5 318,68 zł	+403,73 zł
Lubuskie	4 832,07 zł	5 286,50 zł	+454,43 zł
Łódzkie	5 148,38 zł	5 622,29 zł	+473,91 zł
Małopolskie	5 536,07 zł	6 046,95 zł	+510,88 zł
Mazowieckie	6 581,81 zł	7 108,20 zł	+526,39 zł
Opolskie	5 078,51 zł	5 492,82 zł	+414,31 zł
Podkarpackie	4 707,81 zł	5 172,11 zł	+464,30 zł
Podlaskie	4 929,64 zł	5 412,89 zł	+483,25 zł
Pomorskie	5 484,46 zł	5 994,33 zł	+509,87 zł
Śląskie	5 450,86 zł	5 907,84 zł	+456,98 zł
Świętokrzyskie	4 800,21 zł	5 262,19 zł	+461,98 zł
Warmińsko – Mazurskie	4 709,12 zł	5 126,75 zł	+417,63 zł
Wielkopolskie	4 985,75 zł	5 379,43 zł	+393,68 zł
Zachodniopomorskie	5 099,49 zł	5 549,85 zł	+450,36 zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W woj. świętokrzyskim w 2021 r. wartość przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto wyniosła 5 262,19 zł i była wyższa o 461,98 zł w stosunku do 2020 r.

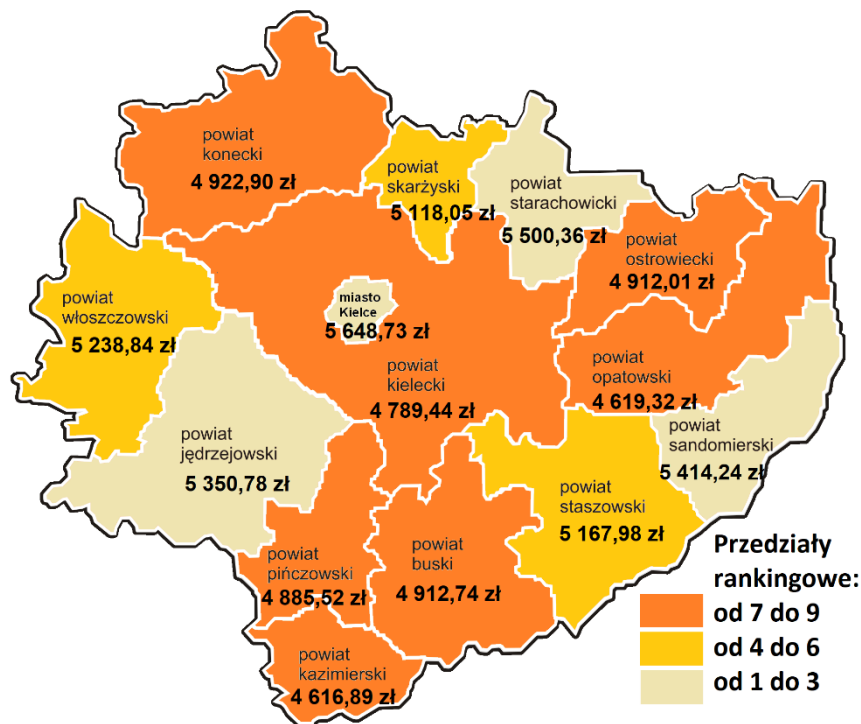

Wykres 13 Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto [zł] w ujęciu powiatowym w 2021 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W 2021 r. w czterech powiatach: starachowickim, sandomierskim, jędrzejowskim, mieście Kielce – przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto było wyższe od średniej wojewódzkiej (5 262,19 zł). W pozostałych powiatach wysokość przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto była niższa od średniego wynagrodzenia dla woj. świętokrzyskiego.

Mapa 16 Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto [zł] w woj. świętokrzyskim w 2021 r.

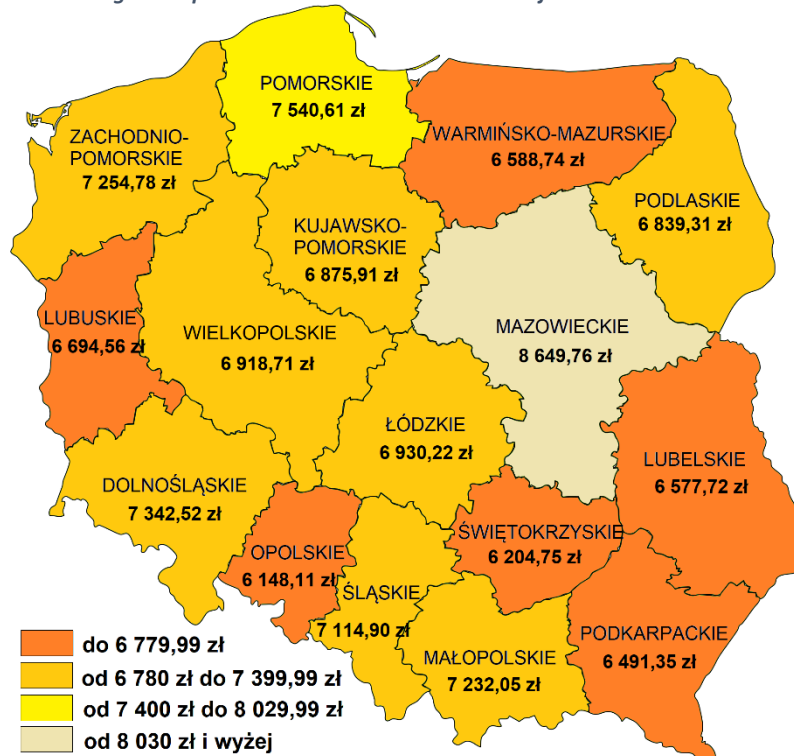

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

2.9. Dochody budżetów gmin w przeliczeniu na jednego mieszkańca

Kolejny monetarny czynnik wchodzący w skład Indeksu ubóstwa to dochody budżetów samorządów gminnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca. Dochody budżetowe to ważny element systemu finansów jednostek samorządu terytorialnego. Wpływają one na zdolność jednostek samorządu terytorialnego do realizacji zadań publicznych, ponieważ umożliwiają ich finansowanie.

Mapa 17 Dochody budżetów gmin w przeliczeniu na 1 mieszkańca w kraju w 2021 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

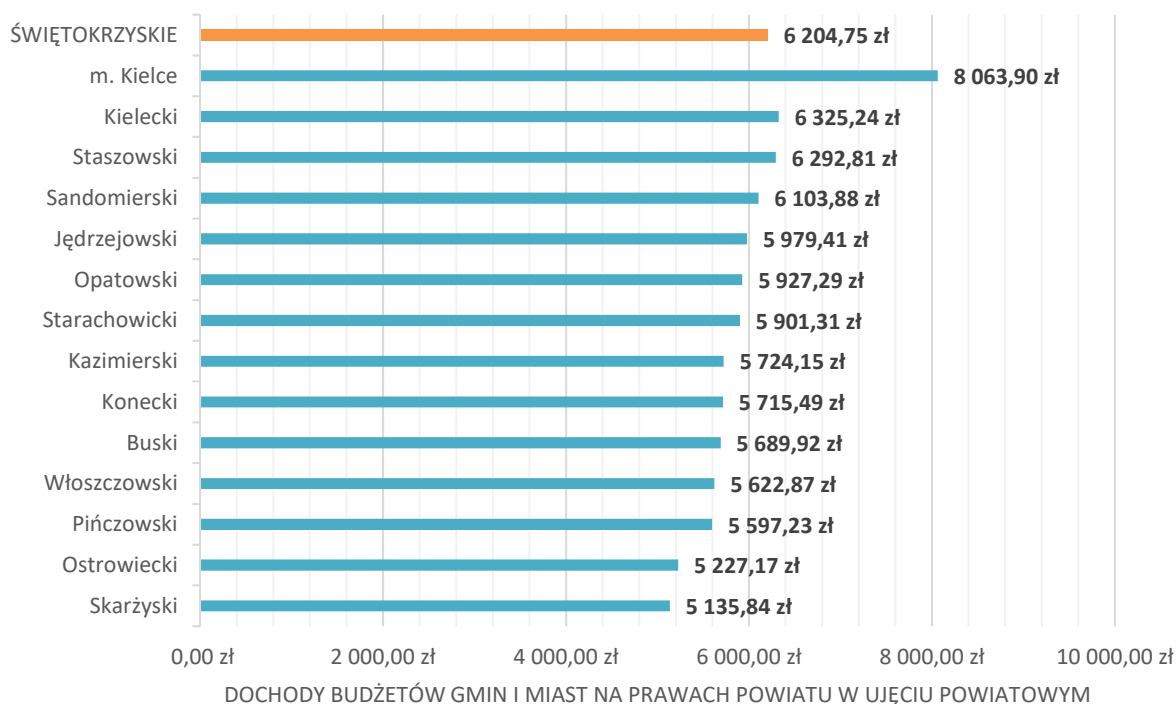
W 2021 r. przeciętne dochody budżetów gmin w przeliczeniu na jednego mieszkańca w Polsce wyniosły 7 193,74 zł. Świętokrzyskie (6 204,75 zł) zaraz przed woj. opolskim (6 148,11 zł) znajduje się wśród regionów o najniższej wartości dochodu budżetowego przypadającego na jednego mieszkańca gmin.

Tabela 23 Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto [zł] w Polsce w latach 2020-2021.

Województwa	2020 r.	2021 r.	Zmiana (+/-)
Polska	6 502,68 zł	7 193,74 zł	+691,06 zł
Dolnośląskie	6 461,10 zł	7 342,52 zł	+881,42 zł
Kujawsko – Pomorskie	6 196,20 zł	6 875,91 zł	+679,71 zł
Lubelskie	5 993,94 zł	6 577,72 zł	+583,78 zł
Lubuskie	6 089,96 zł	6 694,56 zł	+604,60 zł
Łódzkie	6 184,58 zł	6 930,22 zł	+745,64 zł
Małopolskie	6 390,90 zł	7 232,05 zł	+841,15 zł
Mazowieckie	7 656,00 zł	8 649,76 zł	+993,76 zł
Opolskie	5 760,86 zł	6 148,11 zł	+387,25 zł
Podkarpackie	6 055,73 zł	6 491,35 zł	+435,62 zł
Podlaskie	6 317,10 zł	6 839,31 zł	+522,21 zł
Pomorskie	6 995,52 zł	7 540,61 zł	+545,09 zł
Śląskie	6 490,81 zł	7 114,90 zł	+624,09 zł
Świętokrzyskie	5 824,60 zł	6 204,75 zł	+380,15 zł
Warmińsko – Mazurskie	6 023,73 zł	6 588,74 zł	+565,01 zł
Wielkopolskie	6 314,53 zł	6 918,71 zł	+604,18 zł
Zachodniopomorskie	6 566,48 zł	7 254,78 zł	+688,30 zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W 2021 r. w woj. świętokrzyskim wartość tego wskaźnika ukształtowała się na poziomie 6 204,75 zł i była wyższa o 380,15 zł w odniesieniu do 2020 r.

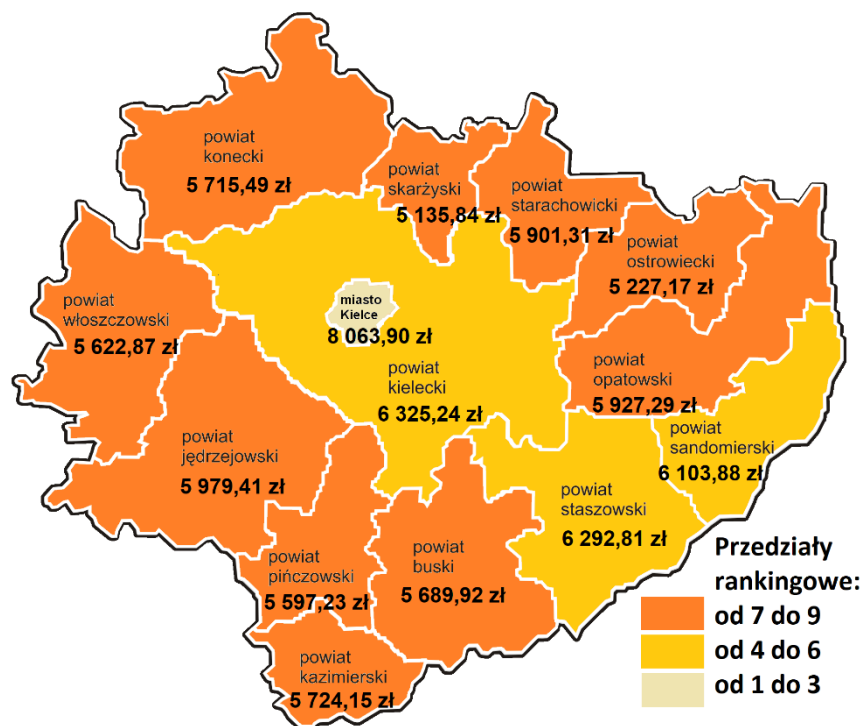

Wykres 14 Dochody budżetów gmin w przeliczeniu na 1 mieszkańca w ujęciu powiatowym w 2021 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Dochody budżetów gmin w przeliczeniu na 1 mieszkańca były wyższe od średniej wojewódzkiej (6 204,75 zł) w: mieście Kielce (8 063,90 zł), powiecie kieleckim (6 325,24 zł) i powiecie staszowskim (6 292,81 zł).

Mapa 18 Dochody budżetów gmin w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2021 r.

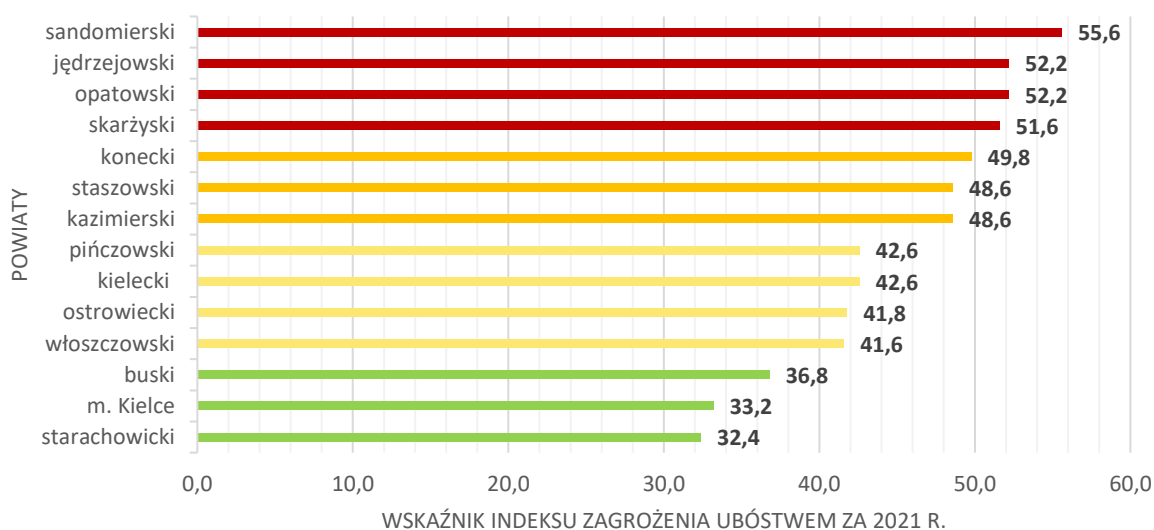

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

3. Indeks zagrożenia ubóstwem

W oparciu o zestawienie danych źródłowych dla poszczególnych powiatów i przypisaniu poszczególnym wskaźnikom wchodzącym w skład Indeksu wartość w skali od 1 do 9 oraz nadaniu rang trzem wskaźnikom, poprzez pomnożenie ich wartości przez 1,2 uznając, iż mają one dominujący wpływ w określeniu zasięgu ubóstwa, zbudowany został Indeks zagrożenia ubóstwem w woj. świętokrzyskim poprzez zsumowanie opracowanych zmiennych do powiatów.

Uzyskane w ten sposób zestawienie pozwala na obserwację wewnątrzregionalnego zróżnicowania zagrożenia ubóstwem. Na podstawie wartości Indeksu określony został poziom zagrożenia ubóstwem w poszczególnych powiatach woj. świętokrzyskiego.

Wykres 15 Indeks wewnątrzregionalnego zagrożenia ubóstwem w świętokrzyskim w 2021 r.

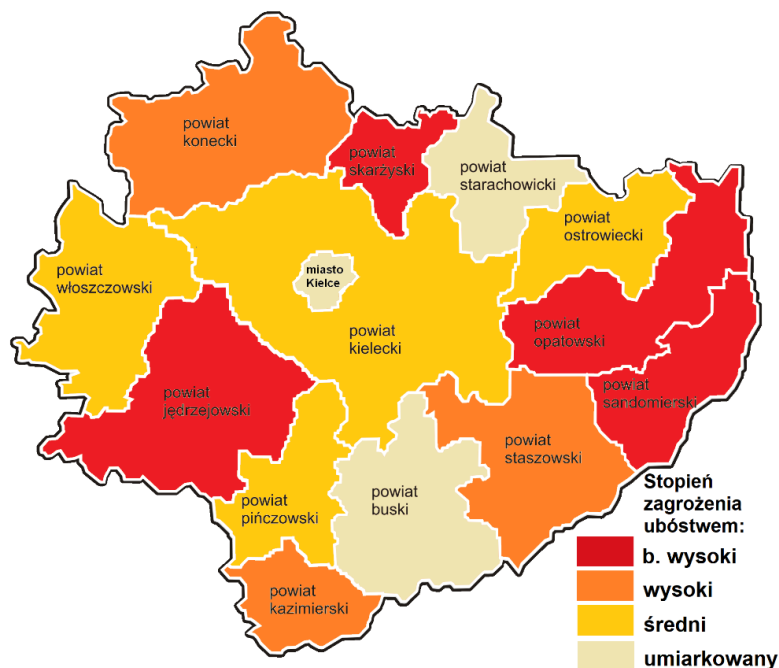
Źródło: Opracowanie własne ROPS.

Tabela 24 Zmiana Indeksu zagrożenia ubóstwem w woj. świętokrzyskim w latach 2020-2021.

Powiat	Ranking 2020	Ranking 2021	Zmiana (wzrost/spadek)
buski	32,4	36,8	+4,4
jędrzejowski	52,8	52,2	-0,6
kazimierski	44,4	48,6	+4,2
kielecki	45,2	42,6	-2,6
konecki	54	49,8	-4,2
m. Kielce	28	33,2	+5,2
opatowski	53,2	52,2	-1,0
ostrowiecki	46	41,8	-4,2
pińczowski	47,8	42,6	-5,2
sandomierski	47,2	55,6	+8,4
skarżyski	46,8	51,6	+4,8
starachowicki	35	32,4	-2,6
staszowski	48,2	48,6	+0,4
włoszczowski	43	41,6	-1,4
średnia	44,6	45	+0,4

Źródło: Opracowanie własne ROPS.

Mapa 19 Różnicowanie zagrożenia ubóstwem w powiatach woj. świętokrzyskiego w 2021 r.

Źródło: Opracowanie własne ROPS.

W woj. świętokrzyskim utrzymuje się rozwarstwiony, zróżnicowany poziom zagrożenia ubóstwem. Należy zwrócić uwagę na przejście z wysokiego do bardzo wysokiego stopnia zagrożenia ubóstwem trzech powiatów: jędrzejowskiego, sandomierskiego i skarżyskiego.

Z analizy zmiennych wchodzących w skład Indeksu wynika, iż na niekorzystną zmianę oceny powiatu jędrzejowskiego wpływ miało głównie zwiększenie o 2,4 pkt. rankingowych wartości udziału długotrwale bezrobotnych z ogółu zarejestrowanych (z 58,6% w 2020 r. do 65,6% w 2021 r.), jak również zwiększenie dystansu pkt. rankingowych przypisanych do procentowego udziału rodzin korzystających z pomocy społecznej w ogóle korzystających w stosunku do innych powiatów.

W przypadku powiatów sandomierskiego i skarżyskiego niekorzystna zmiana w rankingu Indeksu spowodowana jest: wzrostem udziału długotrwale bezrobotnych (zmiana z 57,3% w 2020 r. do 62,6% w 2021 r. – dla powiatu sandomierskiego; zmiana z 54,6% w 2020 r. do 62,6% w 2021 r. – dla powiatu skarżyskiego). Istotną wagą niekorzystnej zmiany w powiatach sandomierskim i skarżyskim jest również wzrost wskaźnika określany jako udział długotrwale korzystających z pomocy społecznej w ogóle korzystających (z 62,6% w 2020 r. do 71,2% w 2021 r. – dla powiatu sandomierskiego; z 60,6% w 2020 r. do 61,4% w 2021 r. – dla powiatu skarżyskiego), dodatkowo dla powiatu sandomierskiego wzrost wskaźnika deprivacji materialnej z 44,49 w 2020 r. do 45,68 w 2021 r. pogłębił przejście do oceny bardzo wysokiego prawdopodobieństwa zagrożenia ubóstwem.

Pozytywne zmiany w zakresie poziomu zagrożenia ubóstwem odnotowano w powiatach: kieleckim, ostrowieckim, pińczowskim. W przypadku powiatu kieleckiego w 2021 r. odnotowano spadek stopy bezrobocia o 2 p. proc., spadek udziału długotrwale bezrobotnych o 3,6 p. proc. oraz istotnych wskaźników: tj.: deprivacji materialnej o 9,5, długotrwale korzystających z pomocy społecznej o 1,9 p. proc. co zdecydowanie pozytywnie umocniło powiat kielecki w ogólnej ocenie w Indeksie.

Zmiana w rankingu Indeksu ze stopnia wysokiego do średniego zagrożenia ubóstwem w przypadku powiatu ostrowieckiego i powiatu pińczowskiego spowodowana jest spadkiem: stopy bezrobocia (o 2,5 p. proc. dla powiatu ostrowieckiego; o 0,5 p. proc. dla powiatu pińczowskiego), zmiany procentowego udziału długotrwale korzystających z pomocy społecznej (o 0,8 p. proc. dla powiatu ostrowieckiego; o 0,6 p. proc. dla powiatu pińczowskiego) oraz znaczącego spadku wskaźnika pogłębionej deprivacji materialnej (z 36,07% w 2020 r. do 30,75% w 2021 r. – dla powiatu ostrowieckiego; z 40,01% w 2020 r. do 32,35% w 2021 r. – dla powiatu pińczowskiego).

Podsumowując w 2021 r. umiarkowany stopień zagrożenia ubóstwem tak jak w roku poprzednim odnotowano w mieście Kielce, powiecie buskim i starachowickim. Średni stopień zagrożenia ubóstwem osiągają powiaty: włoszczowski, ostrowiecki, kielecki, pińczowski. W pułap wysokiego zagrożenia ubóstwem wchodzi powiaty: kazimierski, staszowski, konecki ze strefy zagrożenia bardzo wysokiego wszedł w stopień wysoki.

W stopniu bardzo wysokim wg opracowanego Indeksu potencjalnie zagrożeni ubóstwem są mieszkańcy powiatów: sandomierskiego, jędrzejowskiego, opatowskiego, skarżyskiego, w którym odnotowano najwyższe wskazania wynikające z sumowania wartości rankingowych z ośmiu zmiennych, poddanych analizie w niniejszym opracowaniu.

Tabela 25 Zmienne Indeksu zagregowane do woj. świętokrzyskiego w roku 2020 i 2021.

Wskaźnik	2020 r.	2021 r.
X ¹ – wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej	42,33	37,18
X ² – wskaźnik długotrwale korzystających z pomocy społecznej	59,2%	59,1%
X ³ – udział długotrwale bezrobotnych	53,8%	57,4%
X ⁴ – stopa bezrobocia	8,5%	7,3%
X ⁵ – udział rodzin wielodzietnych korzystających z pomocy społecznej	6,7%	6,6%
X ⁶ – udział rodzin niepełnych korzystających z pomocy społecznej	7,9%	8,2%
X ⁷ – przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto	4 800,21 zł	5 262,19 zł
X ⁸ – dochody budżetów gmin w przeliczeniu na 1 mieszkańca	5 824,60 zł	6 204,75 zł

Źródło: Opracowanie własne ROPS.

4. Podsumowanie i wnioski

Dokonana analiza wewnątrzregionalnego zróżnicowania zagrożenia ubóstwem na podstawie opracowanego Indeksu jest obrazem zróżnicowania tego zjawiska w poszczególnych powiatach woj. świętokrzyskiego.

Podsumowanie analizy wskaźników wchodzących w skład Indeksu:

- **Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej** w 2021 r. w woj. świętokrzyskim wynosił 37,18 i był wyższy o 7,45 w stosunku do średniego wskaźnika dla Polski (29,73). Najwyższą wartość wskaźnika pogłębionej deprivacji materialnej odnotowano w powiecie: staszowskim – 53,65, najniższą w mieście Kielce – 26,91.
- **Procentowy udział długotrwale korzystających ze świadczeń** w ogólnej liczbie świadczeniobiorców w woj. świętokrzyskim wyniósł 59,1% i był na zbliżonym poziomie w stosunku do 2020 r. (59,2%). W 2021 r. najwyższy udział osób długotrwale korzystających ze świadczeń pomocy społecznej odnotowano w mieście Kielce – 78,7%, najniższy w powiecie kazimierskim – 39,7%.
- **Udział długotrwale bezrobotnych** w regionie wynosił 57,4% i był wyższy o 0,8 p.p. w odniesieniu do udziału długotrwale bezrobotnych w kraju (56,6%). Najwyższą wartość przedmiotowego wskaźnika odnotowano w powiecie opatowskim – 66,7%, najniższą w powiecie kieleckim – 46,1%.
- **Stopa bezrobocia** na koniec 2021 r. w woj. świętokrzyskim wyniosła 7,3% i była wyższa o 1,9 p. proc. w stosunku do stopy bezrobocia w Polsce (6,3%). W powiecie skarżyskim odnotowano najwyższą stopę bezrobocia – 15,6%, najniższą odnotowano w powiecie buskim – 3,4%.
- **Udział rodzin wielodzietnych** objętych pomocą społeczną w ogólnej liczbie rodzin pobierających świadczenia z pomocy społecznej w woj. świętokrzyskim wynosił 6,6% i był niższy o 1,6 p.p. w stosunku do wartości wskaźnika w Polsce (8,2%). W powiecie włoszczowskim wartość wskaźnika wyniosła 12% i była najwyższa w regionie, w mieście Kielce wskaźnik był najniższy i wynosił 2,9%.
- **Udział rodzin niepełnych** objętych pomocą społeczną w ogólnej liczbie rodzin pobierających świadczenia z pomocy społecznej w regionie wynosił 8,2% i był niższy o 1,1 p. proc. w odniesieniu do wartości wskaźnika w kraju (9,4%). Najwyższy wskaźnik rodzin niepełnych odnotowano w powiecie sandomierskim – 9,7%, najniższy w powiecie kazimierskim – 5,8%.

- **Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto** w 2021 r. w woj. świętokrzyskim ukształtowało się na poziomie 5 262,19 zł i było niższe o 738,83 zł w stosunku do średniego miesięcznego wynagrodzenia brutto kraju (6 001,02 zł). Najwyższy wolumen przeciętnego wynagrodzenia odnotowano w mieście Kielce – 5 648,73 zł, najniższy w powiecie kazimierskim – 4 616,89 zł.
- **Przeciętne dochody budżetów gmin w przeliczeniu na jednego mieszkańca** w Polsce w 2021 r. wyniosły 7 193,74 zł. Woj. świętokrzyskie z wartością dochodów budżetów gmin na poziomie 6 204,75 zł na jednego mieszkańca znajduje się wśród województw o najniższej wartości tego wskaźnika. W regionie najwyższy wolumen omawianego wskaźnika odnotowano w m. Kielce – 8 063,90 zł, najniższą w powiecie skarżyskim – 5 135,84 zł.

Niwelowanie zjawiska ubóstwa wymaga kompleksowych działań przede wszystkim na poziomie administracji rządowej jak i samorządowej. Istotnym jest aby w podejmowanych działaniach podjęte zostało wdrożenie rozwiązań systemowych w zakresie aktywnej polityki społecznej, zmniejszającej zasięg zjawiska ubóstwa i wykluczenia społecznego, skorelowanego z polityką służącą stabilnemu wzrostowi gospodarczemu oraz polityce na rzecz wzrostu zatrudnienia i generowania godnego wynagrodzenia dla pracowników. Wymagane są długofalowe interwencje pomocowe kierowane do osób grup szczególnie zagrożonych ubóstwem. Zakres działań powinien być dopasowany do konkretnych kategorii osób, mogących zaliczać się do ubogich tj. osób: bezrobotnych, długotrwale bezrobotnych, korzystających ze świadczeń pieniężnych czy długotrwale korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Działania te muszą uwzględniać rzeczywiste i zróżnicowane potrzeby osób i rodzin. Powinny zmierzać do aktywizacji i pełnego usamodzielnienia grup docelowych. Jednym z największych wyzwań stawianym w przeciwdziałaniu zwiększaniu granic ubóstwa, jest mobilizacja osób ubogich czy zagrożonych wykluczeniem społecznym do zwiększenia przez nich aktywności społeczno-zawodowej. W tym zakresie priorytetowe są oddziaływania w obszarze reintegracji, takie jak np.: udział w zajęciach centrów integracji społecznej, klubów integracji społecznej czy też zakładów aktywności zawodowej. Niezwykle istotnym działaniem jest również wsparcie rodzin wielodzietnych jak również niepełnych, poprzez rozwijanie wsparcia w rozwiązywaniu bieżących problemów, za pośrednictwem rozwoju usług społecznych adekwatnych do potrzeb rodziny.

Wyniki analizy zagrożenia ubóstwem w woj. świętokrzyskim z uwzględnieniem sytuacji ekonomicznej i społeczno-demograficznej regionu, pozwalają na wyznaczenie przyczyn zjawiska niedostatku w regionie, którymi są:

- wyższy poziom stopy bezrobocia w województwie w odniesieniu do kraju,
- niezmiennie wysoki udział długotrwale bezrobotnych w ogóle bezrobotnych w regionie,
- utrzymujący się na stałym poziomie udział rodzin wielodzietnych i rodzin niepełnych korzystających z pomocy społecznej,
- niskie przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto (jedno z najniższych w kraju),
- przeciętny dochód na jednego mieszkańca poniżej średniej krajowej,
- obserwowany proces depopulacji mieszkańców województwa skutkujący niekorzystnymi trendami demograficznymi,
- znaczący odsetek osób mieszkających na terenach wiejskich,
- rozdrobnienie gospodarstw rolnych,
- niski stopień urbanizacji,
- niski poziom uprzemysłowienia.

Indeks zagrożenia ubóstwem w woj. świętokrzyskim za 2021 rok i dokonana w nim analiza przestrzennego zróżnicowania zagrożenia ubóstwem jest materiałem pomocnym w zakresie rozdysponowania środków z Unii Europejskiej, a także w procesie planowania strategicznego.

Spis map, tabel i wykresów

Mapa 1	Wskaźnik liczby osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa wg województw na 1000 mieszkańców w 2021 r.	14
Mapa 2	Wskaźnik liczby osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia wg województw na 1000 mieszkańców w 2021 r.	14
Mapa 3	Wskaźnik liczby osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezdomności wg województw na 1000 mieszkańców w 2021 r.	15
Mapa 4	Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej wg województw w 2021 r.	18
Mapa 5	Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej w woj. świętokrzyskim w 2021 r.	19
Mapa 6	Wskaźnik osób długotrwale korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w 2021 r.	27
Mapa 7	Udział długotrwale bezrobotnych w liczbie bezrobotnych ogółem w końcu 2021 r.	31
Mapa 8	Udział długotrwale bezrobotnych w woj. świętokrzyskim w 2021 r.	32
Mapa 9	Stopa bezrobocia wg województw (stan na 31 grudnia) w 2021 r.	33
Mapa 10	Stopa bezrobocia w woj. świętokrzyskim w 2021 r.	35
Mapa 11	Udział rodzin wielodzietnych ogółem objętych pomocą społeczną w ogóle liczby rodzin pobierających świadczenia społeczne w 2021 r.	36
Mapa 12	Udział rodzin wielodzietnych korzystających z pomocy społecznej w 2021 r.	37
Mapa 13	Udział rodzin niepełnych ogółem objętych pomocą społeczną w ogóle liczby rodzin pobierających świadczenia społeczne w 2021 r.	38
Mapa 14	Udział rodzin niepełnych ogółem objętych pomocą społeczną w 2021 r.	39
Mapa 15	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto wg województw w 2021 r.	40
Mapa 16	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto [zł] w woj. świętokrzyskim w 2021 r.	42
Mapa 17	Dochody budżetów gmin w przeliczeniu na 1 mieszkańca w kraju w 2021 r.	43
Mapa 18	Dochody budżetów gmin w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2021 r.	45
Mapa 19	Zróźnicowanie zagrożenia ubóstwem w powiatach woj. świętokrzyskiego w 2021 r.	47
Tabela 1	Zasięg ubóstwa skrajnego w kraju wg grup społeczno-ekonomicznych gospodarstw domowych.	7
Tabela 2	Zasięg ubóstwa skrajnego według typów gospodarstw domowych w latach 2017-2021.	9
Tabela 3	Zasięg ubóstwa skrajnego według typów gospodarstw domowych w latach 2017-2021.	10
Tabela 4	Zasięg ubóstwa skrajnego według typów gospodarstw domowych w latach 2017-2021.	11
Tabela 5	Liczba osób korzystająca z pomocy społecznej z powodu: ubóstwa, bezrobocia i bezdomności w woj. świętokrzyskim w latach 2015-2021.	13
Tabela 7	Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej - powiat buski.	20
Tabela 8	Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej - powiat jędrzejowski.	20
Tabela 9	Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej - powiat kazimierski.	21
Tabela 10	Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej - powiat kielecki.	21
Tabela 11	Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej - powiat konecki.	22

Tabela 12	Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej – miasto Kielce.	22
Tabela 13	Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej - powiat opatowski.....	22
Tabela 14	Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej - powiat ostrowiecki.....	23
Tabela 15	Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej - powiat pińczowski.....	23
Tabela 16	Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej - powiat sandomierski.....	24
Tabela 17	Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej - powiat skarżyski.	24
Tabela 18	Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej - powiat starachowicki.....	24
Tabela 19	Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej - powiat staszowski.....	25
Tabela 20	Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej - powiat włoszczowski.....	25
Tabela 21	Wskaźnik długotrwale korzystających z pomocy społecznej wg gmin w latach 2020-2021.	27
Tabela 22	Stopa bezrobocia w kraju wg województw (stan na 31.XII) w latach 2020-2021.	34
Tabela 23	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto [zł] w Polsce w latach 2020-2021.	41
Tabela 24	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto [zł] w Polsce w latach 2020-2021.	44
Tabela 25	Zmiana Indeksu zagrożenia ubóstwem w woj. świętokrzyskim w latach 2020-2021.	46
Tabela 26	Zmienne Indeksu zagregowane do woj. świętokrzyskiego w roku 2020 i 2021. ..	48
Wykres 1	Zasięg ubóstwa w Polsce w latach 2011-2021 według przyjętych w danym roku trzech granic ubóstwa (w % osób w gospodarstwach domowych).....	6
Wykres 2	Zasięg ubóstwa skrajnego w 2021 r. i 2020 r. wg grup społeczno- ekonomicznych w kraju.	7
Wykres 3	Zasięg ubóstwa skrajnego w 2021 r. i 2020 r. wg typów gospodarstw domowych.....	8
Wykres 4	Zasięg ubóstwa skrajnego w 2021 r. i 2020 r. wg wykształcenia głowy gospodarstwa domowego.....	9
Wykres 5	Zasięg ubóstwa skrajnego w 2021 r. i 2020 r. wg miejsca zamieszkania.....	10
Wykres 6	Zasięg ubóstwa w woj. świętokrzyskim wg powodów przyznania pomocy społecznej i wsparcia na 1000 mieszkańców w latach 2015–2021.	12
Wykres 7	Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej w 2021 r.....	19
Wykres 8	Wskaźnik długotrwale korzystających z pomocy społecznej w ujęciu powiatowym w 2021 r.....	26
Wykres 9	Udział długotrwale bezrobotnych w ujęciu powiatowym w 2021 r.	32
Wykres 10	Stopa bezrobocia w powiatach woj. świętokrzyskiego w 2021 r.	34
Wykres 11	Udział rodzin wielodzietnych korzystających z pomocy społecznej w 2021 r...	37
Wykres 12	Udział rodzin niepełnych korzystających z pomocy społecznej w 2021 r.	39
Wykres 13	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto [zł] w ujęciu powiatowym w 2021 r.	41
Wykres 14	Dochody budżetów gmin w przeliczeniu na 1 mieszkańca w ujęciu powiatowym w 2021 r.	44
Wykres 15	Indeks wewnątrzregionalnego zagrożenia ubóstwem w świętokrzyskim w 2021 r.	46

Aneks

X¹ Przyporządkowanie wartości rankingowych dla wskaźnika pogłębionej deprivacji materialnej.

Powiat	Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej w 2020 r.	Wartość rankingowa w 2020 r.	Iloczyn wartości rankingowa (x 1,2)	Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej w 2021 r.	Wartość rankingowa w 2021 r.	Iloczyn wartości rankingowa (x 1,2)
Buski	37,90	3	-5,8	34,09	3	3,6
Jędrzejowski	54,17	8	-0,3	48,30	8	9,6
Kazimierski	52,73	8	5,3	48,03	8	9,6
Kielecki	45,22	5	-0,4	35,75	4	4,8
Konecki	58,48	9	1,0	47,36	8	9,6
M. Kielce	28,99	1	-1,7	26,91	1	1,2
Opatowski	41,81	4	-3,7	38,51	4	4,8
Ostrowiecki	36,07	3	-1,5	30,75	2	2,4
Pińczowski	40,01	4	0,9	32,35	2	2,4
Sandomierski	44,49	5	-14,2	45,68	7	8,4
Skarżyski	41,12	4	-1,5	36,24	4	4,8
Starachowicki	37,15	3	-0,2	34,74	3	3,6
Staszowski	58,68	9	-3,3	53,65	9	10,8
Włoszczowski	34,90	2	5,7	29,87	1	1,2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdania MRPiPS-03-R.

X² Przyporządkowanie wartości rankingowych długotrwanie korzystających z pomocy społecznej.

Powiat	Wskaźnik długotrwałej pomocy społecznej w 2020 r.	Wartość rankingowa w 2020 r.	Iloczyn wartości rankingowa (x 1,2)	Wskaźnik długotrwałej pomocy społecznej w 2021 r.	Wartość rankingowa w 2021 r.	Iloczyn wartości rankingowa (x 1,2)
Buski	55,2%	3	3,6	55,0%	4	4,8
Jędrzejowski	56,6%	4	4,8	54,6%	4	4,8
Kazimierski	44,6%	1	1,2	39,7%	1	1,2
Kielecki	54,1%	3	3,6	52,2%	3	3,6
Konecki	52,5%	3	3,6	52,0%	3	3,6
M. Kielce	79,4%	9	10,8	78,7%	9	10,8
Opatowski	52,6%	3	3,6	52,2%	3	3,6
Ostrowiecki	54,7%	3	3,6	53,9%	4	4,8
Pińczowski	52,0%	2	2,4	51,4%	3	3,6
Sandomierski	62,6%	5	6	71,2%	8	9,6
Skarżyski	60,6%	5	6	61,4%	6	7,2
Starachowicki	51,0%	2	2,4	52,2%	3	3,6
Staszowski	60,7%	5	6	59,5%	5	6
Włoszczowski	54,6%	3	3,6	55,1%	4	4,8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdania OZPS.

X³ Przyporządkowanie wartości rankingowych dla odsetka osób długotrwale bezrobotnych.

Powiat	% udział długotrwale bezrobotnych w 2020 r.	Wartość rankingowa w 2020 r.	Iloczyn wartości rankingowa (x 1,2)	% udział długotrwale bezrobotnych w 2021 r.	Wartość rankingowa w 2021 r.	Iloczyn wartości rankingowa (x 1,2)
Buski	43,5%	1	1,2	49,2%	2	2,4
Jędrzejowski	58,6%	7	8,4	65,6%	9	10,8
Kazimierski	61,2%	8	9,6	66,0%	9	10,8
Kielecki	49,7%	3	3,6	46,1%	1	1,2
Konecki	49,0%	3	3,6	52,2%	3	3,6
M. Kielce	54,9%	5	6	58,6%	6	7,2
Opatowski	65,0%	9	10,8	66,7%	9	10,8
Ostrowiecki	51,6%	4	4,8	51,6%	3	3,6
Pińczowski	60,5%	8	9,6	62,5%	8	9,6
Sandomierski	57,3%	6	7,2	62,6%	8	9,6
Skarżyski	54,6%	5	6	62,6%	8	9,6
Starachowicki	54,6%	5	6	59,4%	6	7,2
Staszowski	47,0%	2	2,4	53,2%	4	4,8
Włoszczowski	54,6%	5	6	62,3%	8	9,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych WUP Kielce.

X⁴ Przyporządkowanie wartości rankingowych dla stopy bezrobocia.

Powiat	Stopa bezrobocia w 2020 r.	Wartość rankingowa 2020 r.	Stopa bezrobocia w 2021 r.	Wartość rankingowa 2021 r.
Buski	4,4%	1	3,4%	1
Jędrzejowski	7,3%	3	5,8%	2
Kazimierski	7,7%	3	7,5%	4
Kielecki	9,5%	4	7,5%	4
Konecki	12,7%	7	9,7%	5
M. Kielce	5,6%	1	5,2%	2
Opatowski	13,4%	7	13,1%	8
Ostrowiecki	11,5%	6	9,0%	5
Pińczowski	6,7%	2	6,2%	3
Sandomierski	7,3%	3	6,6%	3
Skarżyski	16,6%	9	15,6%	9
Starachowicki	8,8%	4	8,6%	4
Staszowski	7,2%	3	5,6%	2
Włoszczowski	7,6%	3	6,2%	3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych WUP Kielce.

X⁵ Przyporządkowanie wartości rankingowych dla odsetek rodzin wielodzietnych objętych wsparciem.

Powiat	% udział rodzin wielodzietnych objętych pomocą w 2020 r.	Wartość rankingowa 2020 r.	% udział rodzin wielodzietnych objętych pomocą w 2021 r.	Wartość rankingowa 2021 r.
Buski	6,1%	4	6,9%	5
Jędrzejowski	9,6%	7	9,2%	8
Kazimierski	5,0%	3	6,1%	5
Kielecki	9,3%	7	8,6%	7
Konecki	7,2%	5	6,8%	5
M. Kielce	2,5%	1	2,9%	1
Opatowski	10,0%	7	8,7%	7
Ostrowiecki	6,6%	4	6,5%	5
Pińczowski	8,9%	6	7,1%	6
Sandomierski	8,2%	6	8,6%	7
Skarżyski	5,0%	3	5,0%	4
Starachowicki	4,1%	2	5,1%	4
Staszowski	8,6%	6	8,4%	7
Włoszczowski	12,8%	9	12,0%	9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdania MRPiPS-03-R, CAS.

X⁶ Przyporządkowanie wartości rankingowych dla zmiennej odsetek rodzin niepełnych objętych pomocą.

Powiat	% udział rodzin niepełnych objętych pomocą w 2020 r.	Wartość rankingowa 2020 r.	% udział rodzin niepełnych objętych pomocą w 2021 r.	Wartość rankingowa 2021 r.
Buski	6,5%	4	7,7%	5
Jędrzejowski	8,9%	9	8,6%	7
Kazimierski	4,7%	1	5,8%	1
Kielecki	8,3%	8	8,8%	8
Konecki	9,1%	9	8,8%	8
M. Kielce	7,5%	6	9,7%	9
Opatowski	6,7%	4	6,4%	2
Ostrowiecki	7,8%	7	7,7%	5
Pińczowski	7,7%	6	6,9%	3
Sandomierski	9,8%	9	9,7%	9
Skarżyski	6,4%	4	6,9%	3
Starachowicki	6,8%	5	6,2%	1
Staszowski	9,3%	9	8,4%	7
Włoszczowski	7,4%	6	6,4%	2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdania MRPiPS-03-R, CAS.

X⁷ Przyporządkowanie wartości rankingowych dla zmiennej przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia.

Powiat	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w 2020 r.	Wartość rankingowa 2020 r.	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w 2021 r.	Wartość rankingowa 2021 r.
Buski	4 375,49 zł	8	4 912,74 zł	7
Jędrzejowski	4 969,29 zł	3	5 350,78 zł	3
Kazimierski	4 235,96 zł	9	4 616,89 zł	9
Kielecki	4 355,66 zł	8	4 789,44 zł	8
Konecki	4 481,58 zł	7	4 922,90 zł	7
M. Kielce	5 218,61 zł	1	5 648,73 zł	1
Opatowski	4 269,94 zł	9	4 619,32 zł	9
Ostrowiecki	4 448,08 zł	8	4 912,01 zł	7
Pińczowski	4 445,79 zł	8	4 885,52 zł	7
Sandomierski	4 966,33 zł	3	5 414,24 zł	2
Skarżyski	4 758,09 zł	5	5 118,05 zł	5
Starachowicki	4 690,70 zł	5	5 500,36 zł	2
Staszowski	4 825,77 zł	4	5 167,98 zł	5
Włoszczowski	4 722,28 zł	5	5 238,84 zł	4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

X⁸ Przyporządkowanie wartości rankingowych dla zmiennej dochody budżetów gmin na mieszkańca.

Powiat	Dochody budżetów gmin w 2020 r.	Wartość rankingowa 2020 r.	Dochody budżetów gmin w 2021 r.	Wartość rankingowa 2021 r.
Buski	5 534,67 zł	7	5 689,92 zł	8
Jędrzejowski	5 417,38 zł	8	5 979,41 zł	7
Kazimierski	5 287,48 zł	8	5 724,15 zł	8
Kielecki	6 137,08 zł	5	6 325,24 zł	6
Konecki	5 319,08 zł	8	5 715,49 zł	8
M. Kielce	7 806,72 zł	1	8 063,90 zł	1
Opatowski	5 456,22 zł	7	5 927,29 zł	7
Ostrowiecki	4 735,42 zł	9	5 227,17 zł	9
Pińczowski	5 076,58 zł	9	5 597,23 zł	8
Sandomierski	5 424,39 zł	7	6 103,88 zł	7
Skarżyski	4 830,20 zł	9	5 135,84 zł	9
Starachowicki	5 498,40 zł	7	5 901,31 zł	7
Staszowski	5 593,85 zł	7	6 292,81 zł	6
Włoszczowski	5 339,73 zł	8	5 622,87 zł	8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wartości rankingowe dla Indeksu zagrożenia ubóstwem w 2021 r.

Powiat	*X ¹	*X ²	*X ³	X ⁴	X ⁵	X ⁶	X ⁷	X ⁸	Ranking (suma)
Buski	3,6	4,8	2,4	1	5	5	7	7	36,8
Jędrzejowski	9,6	4,8	10,8	2	8	7	3	3	52,2
Kazimierski	9,6	1,2	10,8	4	5	1	9	9	48,6
Kielecki	4,8	3,6	1,2	4	7	8	8	8	42,6
Konecki	9,6	3,6	3,6	5	5	8	7	7	49,8
M. Kielce	1,2	10,8	7,2	2	1	9	1	1	33,2
Opatowski	4,8	3,6	10,8	8	7	2	9	9	52,2
Ostrowiecki	2,4	4,8	3,6	5	5	5	7	7	41,8
Pińczowski	2,4	3,6	9,6	3	6	3	7	7	42,6
Sandomierski	8,4	9,6	9,6	3	7	9	2	2	55,6
Skarżyski	4,8	7,2	9,6	9	4	3	5	5	51,6
Starachowicki	3,6	3,6	7,2	4	4	1	2	2	32,4
Staszowski	10,8	6	4,8	2	7	7	5	5	48,6
Włoszczowski	1,2	4,8	9,6	3	9	2	4	4	41,6

*Wartość uzyskanych wskaźników pomnożona została x 1.2

Przedziały stopnia zagrożenia ubóstwem na 2021 r.

Przedział	Stopień zagrożenia ubóstwem
do 38,0	umiarkowany
38,1-44,0	średni
44,1-50,0	wysoki
50,1 i wyżej	bardzo wysoki

Poziom zagrożenia ubóstwem w powiatach woj. świętokrzyskiego w 2021 r.

Powiat	Stopień zagrożenia ubóstwem
buski	umiarkowany
jędrzejowski	bardzo wysoki
kazimierski	wysoki
kielecki	średni
konecki	wysoki
m. Kielce	umiarkowany
opatowski	bardzo wysoki
ostrowiecki	średni
pińczowski	średni
sandomierski	bardzo wysoki
skarżyski	bardzo wysoki
starachowicki	umiarkowany
staszowski	wysoki
włoszczowski	średni